

BIULETYN

informacyjny

Nr 85 - 86

ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK

LUTY - MARZEC 1966

IV PLENUM ZG PTTK

W DNIACH — 18—19 grudnia 1965 r. odbyły się w sali Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi obrady IV Plenum Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z udziałem Członka Biura Politycznego KC PZPR, Zastępcy Przewodniczącego Rady Państwa, Przewodniczącego Centralnej Rady Związków Zawodowych — Ignacego Logi-Sowińskiego.

Obrady otworzył Prezes Towarzystwa, Wiceprzewodniczący CRZZ — **Piotr Gajewski**.

IV Plenum odbyło się w 15-lecie połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Było ono poświęcone głównie omówieniu podstawowych kierunków działalności krajoznawczej PTTK oraz rozwoju organizacyjnego Towarzystwa ze szczególnym uwzględnieniem roli działacza PTTK, a także zmian w systemie zniek w obiektach PTTK i składkach członkowskich.

Otwierając obrady IV Plenum Prezes ZG PTTK **Piotr Gajewski** powiedział:

„15 lat temu, 17 grudnia 1950 r. w Warszawie rozpoczął obrady zjazd połączeniowy Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, podejmując uchwałę o utworzeniu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Skromny to jubileusz, lecz znamienity, gdyż w naszych czasach historia kroczy milowymi krokami i każdy krok przynosi ogrom przemian o wielkim znaczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym.

Uwzględniając działalność naszych poprzedników — Towarzystw Tatrzańskiego i Krajoznawczego, które zaraz po zakończeniu wojny restytuowały swoją działalność i brały w swej dziedzinie czynny udział w odbudowie kraju ze zniszczeń wojennych i budownictwie socjalistycznym, możemy z pełnym uzasadnieniem mówić o tym, że jako organizm społeczny rośniemy wraz z Polską Ludową, wiernie jej służąc, starając się jak najlepiej spełniać nasze zadania w

W Prezydium zebrania: od lewej. Ignacy Loga Sowiński, Piotr Gajewski, Władysław Bieńkowski i Włodzimierz Reczek. W drugim rzędzie: Jerzy Przedziecki, Stefan Strogulski, Feliks Kanclerz

zakresie upowszechnienia krajoznawstwa i turystyki wśród ludzi pracy.

To poczucie dobrze spełnionego obowiązku społecznego mające oparcie w szerokiej opinii publicznej, w uznaniu kierowanym pod naszym adresem przez władze i udzielanym nam poparciem pozwala nam systematycznie rozwijać działalność, powiększać nasze szeregi społecznych krzewicieli krajoznawstwa i turystyki”.

Następnie Prezes Piotr Gajewski powitał wybitnych działaczy politycznych i społecznych, którzy zaszczycili swoją obecnością obrady Plenum: **Przewodniczącego CRZZ Ignacego Logę-Sowińskiego, Przewodniczącego GKKFiT Włodzimierza Reczka i Sekretarza Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Łodzi Stefana Jędruszczaka, Przewodniczącego Rady Narodowej miasta Łodzi Edwarda Kazimierczaka i Przewodniczącego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Franciszka Grochalskiego, Przewodniczącego Krajowej Rady Ogólnozwiązkowej Federacji Sportu, Wychowania Fizycznego i Turystyki Wiesława Adamskiego, sekretarza ZG ZMS Ignacego Gajewskiego.**

Serdecznie witany oklaskami zabrał następnie głos Ignacy Loga-Sowiński wygłaszając przemówienie poświęcone przede wszystkim randze społecznej turystyki w Polsce oraz roli jaką odgrywa PTTK (drukujemy je na str. 3—5). Na zakończenie swego wystąpienia przewodniczący Centralnej Rady Związków Zawodowych wręczył Polskiemu Towarzystwu Turystyczno-Krajoznawczemu sztandar, który na wniosek Krajowej Rady OFSWFiT ufundowała Towarzystwu CRZZ.

Ignacy Loga-Sowiński udekorował następnie 12 spośród 15 zasłużonych działaczy PTTK nagrodzonych wysokimi odznaczeniami państwowymi nadanymi przez Radę Państwa z okazji Jubileuszu 90-lecia przewodnictwa turystycznego w Polsce.

Ignacy Loga-Sowiński wręcza Prezesowi Towarzystwa sztandar dla PTTK ufundowany przez CRZZ

W imieniu odznaczonych podziękowanie złożył **Tadeusz Kaszper** podkreślając, iż przewodnicy nadal będą pracować nad szkoleniem nowych kadr turystów i krajoznawców, będą szerzyć szacunek i przywiązanie do naszej przeszłości i osiągnięć współczesnych.

Podstawowe kierunki działalności krajoznawczej PTTK na lata 1966—1968 omówiła przewodnicząca Komisji Krajoznawczej ZG PTTK dr M. I. Mileska. Bardzo ożywiona dyskusja, w której uczestniczyło 18 mówców wniosła wiele nowych elementów do materiału przedstawionego na Plenum.

Na temat rozwoju i kierunku działalności krajoznawczej wypowiedział się także **Przewodniczący GKKFiT Włodzimierz Reczek**. Podkreślił on, że przy olbrzymim rozwoju ruchu turystycznego zwiększają się automatycznie zadania stojące przed krajoznawstwem i działaczami społecznymi, którzy krajoznawstwo to szerzą wśród ludzi miast i wsi.

Włodzimierz Reczek zwrócił uwagę, że terenem szczególnej ofensywy krajoznawczej winny być obie-

ktę turystyczne, jako miejsca oddziaływania na ludzi, turystyka kwalifikowana, środowiska nauczycielskie, które mogą oddziaływać na młodzież, a także przewodnicy, mający stały kontakt z ruchem turystycznym. Mówca widzi oddziaływanie krajoznawcze, poprzez ustalanie tras krajoznawczych pokazujących obok zabytków historycznych współczesne osiągnięcia, popularyzowanie zwiedzania zakładów pracy, dalsze prowadzenie akcji „szlaków ciekawych ludzi”. Zwiększenia zaś zasięgu krajoznawstwa przez zacieśnienie współpracy PTTK z innymi organizacjami zajmującymi się m.in. turystyką jak LZS, PZM.

Na zakończenie W. Reczek stwierdził, że rozwój działalności programowej Towarzystwa wymaga zwiększenia środków w czym Główny Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki okaże pomoc PTTK.

Osobno rozpatrzono w dyskusji kontrowersyjną sprawę stworzenia nowej funkcji „przewodnika krajoznawstwa” pozostawiając decyzję w tej kwestii Prezydium PTTK w konsultacji z Komisją Krajoznawczą ZG. Natomiast materiał przedstawiony przez Komisję stanowiący wytyczne do działalności krajoznawczej na bieżącą kadencję został przyjęty przez Plenum.

Również wiele interesujących uwag padło w dyskusji nad „planem rozwoju ogniw organizacyjnych PTTK w latach 1965—1967” oraz systemem zasad organizacji i finansowania działalności szkoleniowej w latach 1965—1967. Plenum nie kwestionowało jednak przedstawionych dokumentów i przyjęło generalnie uchwałę zalecając Prezydium ZG zatwierdzenie dokumentów dotyczących roli działacza, kapituły odznaczeń, udzielania znizek organizacyjnych w obiektach turystycznych PTTK i składek członkowskich oraz opłat za legitymacje PTTK po rozpatrzeniu uwag zgłoszonych przez członków Plenum.

W związku z powołaniem Kapituły Odznaczeń na wniosek Prezesa Gajewskiego przeprowadzono wy-

Moment dekorowania odznaczeniami państwowymi zasłużonych przewodników PTTK.

bory na przewodniczącego Kapituły. Został nim **Marek Arczyński**. W skład Kapituły Odznaczeń weszli: **J. Bzowska, L. Dobrucki, St. Gabryszewski, F. Kanczer, J. Krejca, Z. Kulczycki, St. Lenartowicz, J. Nowak, M. Rydlewski, F. Sawicki, T. Wróbel, I. Wyglądacz.**

Plenum na wniosek M. Arczyńskiego przyznało 22 Złote Odznaki PTTK następującym działaczom Towarzystwa: **Kazimierze Czak, Władysławowi Ziemińskiemu, Stefanowi Sobolowi, Jerzemu Olmie, Oldze Wileczyńskiej, Leszkowi Kalińskiemu, Zbigniewowi Dydekowi, Stanisławowi Kunie, Tadeuszowi Jurewiczowi, Kazimierzowi Ochalikowi, Urszuli Dziuban, Wiktorowi Knaga (Okręg Rzeszów), Aleksandrowi Gajewskiemu, Bolesławowi Sokołowi (Okręg Mazowiecki), Jerzemu Modlińskiemu, Waldemarowi Hempłowi, Tadeuszowi Stolarczykowi, Zbigniewowi Głowackiemu, Stefanowi Majorowi (Komisja Turystyki Motorowej), Andrzejowi Iżyckiemu (Komisja Turystyki Żeglarskiej), Eugeniuszowi Strzebońskiemu i Janowi Krupskiemu (GOPR).**

WYSOKA RANGA społecznej turystyki

Przemówienie członka Biura Politycznego KC PZPR, zastępcy przewodniczącego Rady Państwa, przewodniczącego Centralnej Rady Związków Zawodowych Ignacego Logi-Sowińskiego wygłoszone podczas plenarnych obrad Zarządu Głównego PTTK w Łodzi.

Z OKAZJI 15-tej rocznicy powstania Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego — w imieniu Centralnej Rady Związków Zawodowych składam Wam, Drodzy Towarzysze, a za Waszym pośrednictwem wszystkim działaczom, członkom i pracownikom Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego serdeczne gratulacje, podziękowania i wyrazy uznania za osiągnięte wyniki, za trud i pracę włożone w rozwój turystyki i wypoczynku wśród ludzi pracy i młodzieży naszego kraju.

Turystyka w Polsce stała się dzisiaj zjawiskiem masowym obejmuje rok rocznie wszystkimi formami wiele milionów uczestników. W odróżnieniu od okresu międzywojennego z walorów i dobrodziejstw turystyki korzystają w Polsce Ludowej szerokie rzesze ludzi

pracy i młodzieży. Ten olbrzymi rozwój ruchu turystycznego jest rezultatem zarówno społecznego zapotrzebowania na turystykę jak i polityki socjalnej naszej Partii i Państwa oraz owocem działalności licznych organizacji i instytucji, w tym, w niemałej mierze przedsięwzięć Związków Zawodowych i Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Polski ruch zawodowy nie od dziś docenia wielką wagę tych spraw. Wspólnie ze Związkiem Młodzieży Socjalistycznej gruntownie i merytorycznie rozważaliśmy te problemy na naszych posiedzeniach plenarnych, podejmując odpowiednie uchwały i szerokie działania. Ściśle współdziałamy w tej dziedzinie z Zarządem Głównym i terenowymi organizacjami TKKF oraz PTTK, z radami narodowymi, stale zespalaając i rozszerzając front działania na rzecz upowszechnienia turystyki wśród najszerszych rzesz naszego społeczeństwa.

Wszechstronne zainteresowanie jak i poparcie władz państwowych oraz organizacji społecznych dla turystyki wynika z faktu, że turystyka będąc formą realizacji powszechnego prawa obywateli do wypoczynku po pracy niesie poprzez

swoją treść wiele cennych wartości poznawczych i ideowo-wychowawczych.

Poprzez turystykę w sposób najbardziej bezpośredni i przystępny zdobywamy wiedzę o naszej Ojczyźnie. Znajomość kraju budzi uczucie miłości do niego i uzasadnione poczucie dumy narodowej. Poznając historię i dzień dzisiejszy Polski, uczestnicy ruchu turystycznego przekonują się na konkretnych obiektach i przykładach o wielkości i realności programu budownictwa socjalistycznego.

Ruch turystyczny będąc ważnym instrumentem rozbudzania i utrwalania patriotyzmu, przyczynia się także do rozwijania przyjaźni między narodami, do integracji ludności różnych środowisk i regionów kraju, a w rezultacie występowania bogatego spłotu zjawisk towarzyszących turystyce do aktywizowania postawy obywateli w życiu społecznym i zawodowym.

W stosowanych dzisiaj formach turystyki zagranicznej nie bląhą rolę stanowi wymiana grup środowiskowych. Wzajemne poznawanie osiągnięć i metod pracy w tych samych i pokrewnych zawodach ludzi z różnych krajów wpływa m.in. na rozwój techniki i poziom produkcji. O wysokiej randze problemów zorganizowanego wypoczynku po pracy, rozwoju zasięgu uprawiania przez zawodowo pracujących robotników kultury fizycznej i turystyki socjalnej w działalności związkowej świadczy m.in. fakt, że niedawno odbyły w naszym kraju VI Światowy Kongres Związków Zawodowych przyjął specjalną rezolucję w sprawie dalszego rozwoju turystyki socjalnej.

Wymienione tu oraz inne wielkie wartości turystyki nadają jej wysoką rangę w życiu społeczeństwa.

Oczywiście istnieją istotne różnice poglądów na rolę turystyki w naszym kraju, w krajach socjalistycznych i w krajach kapitalistycznych. My rozwijamy turystykę głównie ze względu na jej wartości wychowawcze, zdrowotne i wypoczynkowe traktując ją jako jedną z form polityki socjalnej naszego Państwa. Nie negujemy ekonomicznej roli turystyki uwzględniając świadczenia wielu usług materialnych w turystyce, które oparte być muszą na rachunku gospodarczym. Jednakże nie uważamy za słuszną czynić z turystyki jedynie źródła wysokich dochodów, zwłaszcza w turystyce krajowej.

Idee społecznej turystyki reprezentowane przez Polskie Towarzy-

ODZNACZENIA PAŃSTWOWE dla działaczy PTTK

Z okazji IV Plenum ZG PTTK Zastępca Przewodniczącego Rady Państwa Ignacy Loga-Sowiński udekorował 12 działaczy PTTK wysokimi odznaczeniami państwowymi przyznanymi za zasługi w pracy społecznej w dziedzinie przewodnictwa:

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski:

Jana GASIENNICIE TOMKÓW	— Zakopane
Ludwika ICZAKOWSKIEGO	— Poznań
Edwarda LISIEWICZA	— Olsztyn
Jana PLUCIŃSKIEGO	— Zakopane
Ludwika ZIEMBLICA	— Kraków

Złotym Krzyżem Zasługi

Jerzego DOBRZENIECKIEGO	— Warszawa
Franciszka JAŚKOWIAKA	— Poznań
Tadeusza KASZPERA	— Katowice
Mieczysława PODOLSKIEGO	— Warszawa
Wiesława SANECKIEGO	— Kraków

Srebrnym Krzyżem Zasługi

Henryka GRZYBOWSKIEGO	— Warszawa
Zbigniewa MACHALICĘ	— Kraków

stwo Turystyczno-Krajoznawcze znajdują pełne poparcie Związków Zawodowych. Poparcie to wyrasta ze świadomości, iż istotą i celem działalności Związków Zawodowych jak również i PTTK jest społeczna służba ludziom pracy. Ta wspólnota celów, jeszcze przed powstaniem PTTK, zbliżyła do Związków Zawodowych poprzednie Towarzystwa: Polskie Towarzystwo Tatrzańskie i Polskie Towarzystwo Krajoznawcze. Działacze tych stowarzyszeń już przy podejmowaniu działań reaktywujących obie organizacje widzieli konieczność zbliżenia i współpracy z szeregiem organizacji społecznych reprezentujących interesy klasy robotniczej.

Już wówczas, w latach 1945—1947, w powodzi wielu trudności jak braki kadrowe, rozproszenie dawnych działaczy, odbudowa schronisk, w obu Towarzystwach reprezentowany był kierunek bliskiej współpracy z ruchem zawodowym. Nie były to jedynie deklaracje. Świadczą o tym przykłady organizowania wczasów wędrownych, szkolenie krajoznawczo-turystyczne instruktorów kulturalno-oświatowych FWP, a także włączenie się działaczy związkowych do pracy w instancjach PTK czy PTT.

Z chwilą powołania do życia zjednoczonej organizacji turystycznej — Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, w czym także czynny udział brali działacze ówczesnej KCZZ współpraca uległa dalszemu zacieśnieniu. PTTK swoją działalnością dowiodło, iż w oparciu o postępowe tradycje i doświadczenia blisko 80-letniego wówczas ruchu turystycznego, w warunkach Polski Ludowej można turystykę nie tylko umasowić, ale uczynić z niej ważny instrument socjalistycznego wychowania.

Na tym tle zrodziła się przed 10 laty decyzja Sekretariatu CRZZ z 5 stycznia 1955 r. o uznaniu PTTK organizatorem ruchu turystyczno-krajoznawczego w zakładach pracy.

Ubiegłe 10-lecie potwierdziło całkowicie słuszność tej decyzji. Rezultaty jak wiemy są obustronnie korzystne, a nade wszystko korzystne są one dla ludzi pracy.

Ruch zawodowy w organizacji PTTK-owskiej znalazł prężnego, ideowego realizatora swych zadań w dziedzinie turystyki i wypoczynku, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze dotarło ze swoim programem do podstawowych środowisk naszego społeczeństwa, rozwinęło się w powszechną wiodącą w ruchu turystycznym — organizację, obejmującą rokrocznie swoją działalnością ponad 6 milionów uczestników. Wypracowane, sprawdzone przez lata formy współdziałania Związków Zawodowych i PTTK, wzbogacane z roku na rok metody działalności, pozwalają optymistycznie kreślić dalsze perspektywy rozwoju społecznej turystyki.

Ten optymizm, oparty zwłaszcza o przeświadczenie, iż w społecznym działaniu tkwią niewyczerpane zasoby sił, rozwijające się stale w warunkach pomocy i opieki ze strony władz politycznych i państwowych — nie powinien przesłaniać jednakże szeregu braków i trudności w naszej pracy.

Dzisiejsza sieć 4.000 kół PTTK w zakładach pracy stanowi niewątpliwie osiągnięcie w stosunku do lat 1950—1954, w którym to czasie było ich zaledwie kilkaset. Jednocześnie zestawienie tej liczby z 40 tysiącami zakładów pracy, określa ogrom dalszej pracy, wielkość zapotrzebowania na działalność PTTK.

Podobne wnioski nasuwają się z porównania dzisiejszego zasięgu działania PTTK do rozmiarów całego ruchu turystycznego.

Wiele jeszcze inicjatyw turystycznych podejmowanych jest bez dostatecznego zapewnienia właściwego programu, bez fachowego kierownictwa. Wiele mamy przykładów braku przestrzegania podstawowych zasad kultury uprawiania turystyki.

Są przykłady niecelowego wydatkowania środków społecznych na źle zorganizowane wycieczki. Również w programach krajoznawczych szeregu wycieczek obserwuje się jeszcze zbyt małe uwzględnienie naszej najnowszej historii. Jeszcze zbyt skromnie zapoznajemy uczestników turystyki z dwudziestoletnim dorobkiem naszego Ludowego Pań-

stwa. Często nie potrafimy w atrakcyjny, interesujący sposób pokazać procesów produkcyjnych w zwiedzanych zakładach. Omijamy nieraz całe kompleksy obiektów świadczących o najnowszych osiągnięciach polskiego inżyniera i robotnika.

VI Walny Zjazd Waszego Towarzystwa podjął ważne dla tych spraw uchwały: — założenie podwojenia stanu organizacyjnego Towarzystwa, osłabnięcia liczby 500.000 członków, rozwinięcia programu działania w zakresie współczesnego krajoznawstwa, szkolenia i wychowania nowych zastępów działaczy, organizacji dalszych tysięcy kół PTTK, objęcia działalnością przy współdziałaniu organizacji młodzieżowych ZMS, ZMW i ZHP szerokich kręgów młodzieży.

Realizacja tych zadań przyczyni się niewątpliwie nie tylko do rozwoju turystycznego, ale także — co jest szczególnie ważne — do zapewnienia temu ruchowi prawidłowego programu i fachowego kierownictwa.

Sprzyjać temu będzie poparcie, pomoc i współdziałanie aktywu związkowego, instytucji związkowych, rad zakładowych — a zwłaszcza Krajowej i Wojewódzkiej Rad Ogólnozwiązkowej Federacji Sportu, Wychowania Fizycznego i Turystyki.

Dalszy rozwój i umacnianie Kół i Oddziałów Zakładowych PTTK, jako najbardziej właściwej formy organizacji turystycznego wypo-

Działacz

IV PLENUM ZG PTTK podjęło uchwałę o roli i zadaniach działacza PTTK. Wyraża ona przekonanie, że najważniejszym czynnikiem w procesie rozwoju Towarzystwa, obejmowania coraz większym zasięgiem PTTK milionów obywateli PRL jest działacz społeczny pracujący w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym. Jemu właśnie poświęcona jest uchwała, którą poniżej publikujemy.

„Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest krzewicielem i realizatorem postępowych idei społecznego ruchu krajoznawczo-turystycznego w Polsce.

Podstawą powstania PTTK i PTK, a następnie PTTK była patriotyczna idea służenia Ojczyźnie wyrażona w pięknym hasle: „zeby gorąco ukochać swój kraj, trzeba go najpierw dobrze poznać”.

Wszystkich członków Towarzystwa powinna cechować postawa czynna, wszyscy powołani są do uczestnictwa w realizacji statutowych celów PTTK, jednak o sile PTTK, jego znaczeniu i skuteczności

ci działania decyduje w praktyce społeczna praca wielotysięcznej rzeszy działaczy Towarzystwa, decyduje słuszność uchwalonego przez aktywny program.

Program działalności Towarzystwa znajduje szerokie uznanie i poparcie opinii publicznej, gdyż wychodzi on naprzeciw określonym potrzebom społecznym. Podstawowe znaczenie w tym względzie ma idea społecznej służby, pełnioną przez Towarzystwo w stosunku do całego społeczeństwa. Celowi temu służą głównie nasze sojusze ze Związkami Zawodowymi, organizacjami młodzieżowymi i instytucjami zajmującymi się wychowaniem młodzieży.

Dowodem słuszności tego programu jest dynamiczny rozwój działalności PTTK — szybszy niż tempo rozwoju ruchu turystycznego w Polsce. O ile w 1961 r. PTTK różnymi formami swojej działalności ogarnęło 3.760 tys. osób, to liczba ta w roku 1964 wzrosła do 6.220 tys. osób.

Podłożem aktywnej pracy w PTTK jest pasjonująca problematyka społeczna, są demokratyczne

czynku dla pracujących i ich rodzin w zakładach pracy jest jednym z ważnych zadań i obowiązków nie tylko instancji PTTK, lecz również rad zakładowych i instancji związkowych.

Centralna Rada Związków Zawodowych żywi głębokie przekonanie, że Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jak dotąd — tak i w przyszłości, stale rozszerzając zakres i zasięg swego działania, doskonalić metody swej pracy sprosta w pełni swym ważnym zadaniom i osiągnie pełny sukces w ich realizacji.

Wierzmy głęboko, że PTTK weźmie również czynny udział w doskonaleniu wielu dziedzin działalności turystycznej, związanych zwłaszcza z turystycznym zagospodarowaniem kraju czy podnoszeniem poziomu obsługi turystycznej.

Partia i Władza Ludowa ze stałą rosnącą uwagą odnoszą się do problemów wypoczynku społeczeństwa polskiego w miarę wzrostu sił gospodarczych kraju. Powstawać muszą stopniowo coraz pełniejsze warunki do tego, by każdy człowiek pracy mógł coraz wygodniej wypoczywać w ramach swego czasu wolnego.

W planie 5-letnim 1966—70 wiele miliardów złotych przeznaczają się na ten cel. Spełnianie się tego celu leży także w Waszych rękach, Towarzysze.

Szczególną okazję do wielkiej aktywizacji i ofensywy na rzecz

turystyki wśród najszerzych rzesz naszego społeczeństwa stworzy ostatni rok obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego. W związku z tym CRZZ wspólnie z PTTK oraz organizacjami młodzieżowymi ogłosiła wielki konkurs turystyczny p.t. „Przez X wieków Polski”.

Służyć on będzie upowszechnieniu znajomości historii ojczyzny, postępowych i rewolucyjnych tradycji, popularyzacji osiągnięć i perspektyw rozwojowych Polski Ludowej przez poznawanie obiektów budownictwa socjalistycznego, zabytków kultury, obiektów przyrody, miejsc związanych z walką narodo-wyzwoleńczą, postępowymi i rewolucyjnymi tradycjami naszego narodu.

Upowszechnianie konkursu wśród szerokiego rzesz społeczeństwa a zwłaszcza wśród młodzieży pracującej i uczącej się to podstawowe zadania w dziedzinie masowej turystyki w 1966 roku.

Jeżeli dzisiaj możemy mówić o znacznych osiągnięciach polskiej turystyki, a także o dalszych perspektywach jej pomyślnego rozwoju, to jest w tym niemała zasługa Waszego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Na obecne osiągnięcia złożyła się bowiem również, a może przede wszystkim, ofiarna praca, twórcza działalność wielu tysięcy działaczy społecznych tych, którzy kładli podwaliny i działali w dawnych Towarzystwach — Tatrzańskim i Krajoznawczym i tych, którym przypadło w udziale rozwijać krajo-

znawstwo i turystykę w dniu dzisiejszym.

Najbardziej cenną zdobyczą Waszego ruchu, którego program i działalność daje tak wiele społecznie użytecznych korzyści społeczeństwu jest zdolność skupienia i wychowania działaczy społecznych.

Centralna Rada Związków Zawodowych pragnąc wyrazić swe uznanie wszystkim działaczom Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego za pełną poświęcenia pracę nad realizacją naszego wspólnego programu rozwoju wypoczynku i turystyki, za wyniki i osiągnięcia całego Towarzystwa w ubiegłym XV-leciu na wniosek Krajowej Rady Ogólnozwiązkowej Federacji Sportu, Wychowania Fizycznego i Turystyki postanowiła ufundować sztandar Polskiemu Towarzystwu Turystyczno-Krajoznawczemu. Sztandar ten, który mam zaszczyt przekazać dzisiaj Zarządowi Głównemu Towarzystwa, niech będzie symbolem dobrych tradycji współpracy oraz stale rozwijającego się współdziałania Związków Zawodowych i Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, służącego ludziom pracy w naszej Ludowej Ojczyźnie.

Przyjmijcie przy tej okazji, drodzy Towarzysze najlepsze życzenia pomyślności osobistej, spełnienia się Waszych społecznych i osobistych pragnień, osiąganie pełnej satysfakcji w Waszej pięknej i społecznie użytecznej pracy w Nowym Roku 1966.

najważniejszy

warunki zrzeszania i działania w zbiorowości, wyzwalania inicjatywy w działaniu dla dobra ogólnego.

Najbardziej istotną cechą działalności społecznej jest jej bezinteresowność w znaczeniu materialnym, połączona z aspiracjami typu moralnego. Wzorem godnym naśladownictwa będzie dla nas zawsze działalność Staszica, Niemcewicza, Chałubińskiego, Glogera, Radzikowskiego, Zaruskiego, Janowskiego i Orłowicza — ojców polskiego krajoznawstwa.

Praca społeczna nie może być niedostrzegana, musi ona spotykać określony, głównie moralną rekompensatę w formie konkretnie wyrażonego uznania społecznego. Ci, którzy część swego życia poświęcają pracy dla innych — muszą posiadać także pewne przywileje, stwarzające warunki dla urezeczywistnienia ich osobistych zainteresowań, w naszym przypadku określone warunki do uprawiania krajoznawstwa i turystyki.

VI Walny Zjazd Delegatów PTTK podjął uchwałę o systematycznym rozszerzaniu zakresu i zasięgu działania Towarzystwa. Realizacji tego

założenia musi towarzyszyć stała rozbudowa szeregów członkowskich PTTK, sieci Oddziałów, Komisji, Klubów i Kół.

Warunkiem spełnienia tych zamierzeń jest dalszy systematyczny rozwój aktywności członków PTTK — a zwłaszcza wzrost ilości działaczy Towarzystwa.

Zarząd Główny PTTK podejmując tę uchwałę, pragnie umocnić pozycję i rangę działacza Towarzystwa, uhonorować jego ofiarną działalność na rzecz społeczeństwa w zakresie rozwoju turystyki, określić podstawowe elementy roli działacza PTTK.

Działaczem PTTK jest każdy członek Towarzystwa, który krzewiąc idee krajoznawczo-turystyczne, dopomaga innym w uprawianiu turystyki.

W szczególności działaczami Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego są ci członkowie, którzy pełnią jedną z funkcji organizacyjnych: członka władz Towarzystwa, członka Komisji, Strażnika Ochrony Przyrody, Społecznego Opiekuna Ochrony Zabytków, Spo-

lęcznego Opiekuna SKKT, przewodnika, organizatora turystyki, przewodnika turystycznego.

Do obowiązków działaczy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego należą zwłaszcza:

a) krzewienie idei Towarzystwa, rozwijanie turystyki we wszystkich jej formach, zaznajamianie społeczeństwa z przyrodą, historią oraz dorobkiem kulturalnym i gospodarczym kraju, szerzenie kultury turystyki i wypoczynku, ochrona przyrody, krajobrazu i zabytków kultury w Polsce, zaznajamianie cudzoziemców z naszym krajem oraz naszego społeczeństwa z osiągnięciami turystyki i krajoznawstwa innych krajów;

b) realizowanie idei Towarzystwa zgodne z obowiązującymi założeniami i przepisami poszczególnych dziedzin działalności PTTK, w których działacz czynnie uczestniczy;

c) czynne działanie zmierzające do pozyskania nowych kadr działaczy PTTK, szczególnie spośród pra-

(dokończenie na str. 6—7)

KAPITUŁA ODZNACZEŃ i Srebrna Odznaka PTTK

PLENUM Zarządu Głównego PTTK, podjęło uchwałę, na mocy której powołano Kapitułę Odznaczeń ZG PTTK oraz wprowadzono Srebrną Odznakę PTTK. Uchwałę tą publikujemy poniżej:

„Doceniając szeroki rozwój Towarzystwa, którego działalność opiera się na bezinteresownej pracy rzeszy aktywistów społecznych, VI Walny Zjazd Delegatów PTTK postanowił rozszerzyć ramy nadawania odznaczeń organizacyjnych o nowy stopień dotychczasowej Złotej Odznaki PTTK, a mianowicie o Srebrną Odznakę PTTK.

Wprowadzenie nowego stopnia odznaki podniesie rangę Złotej Odznaki PTTK, a jednocześnie zostanie zaspokojona potrzeba wyróżnień w stosunku do aktywu o średnim stażu organizacyjnym. Coraz częściej aktywiści Towarzystwa zostają odznaczani przez władze państwowe różnymi rodzajami odznaczeń i wyróżnień. Stwarza to potrzebę powołania do życia zespołu społecznego uprawnionego do wstępnego kwalifikowania wniosków o odznaczenia i wyróżnienia państwowe.

Organem najbardziej powołanym do tego rodzaju czynności jest Kapituła Złotej Odznaki PTTK, której zakres uprawnień powinien być rozszerzony. W związku z tym Plenum ZG PTTK postanawia:

- w wykonaniu uchwały VI Walnego Zjazdu Delegatów wprowadzić nowy stopień wyróżnienia organizacyjnego — Srebrną Odznakę PTTK obok Złotej Odznaki PTTK,
- dotychczasową Kapitułę Złotej Odznaki PTTK przekształcić w Kapitułę Odznaczeń PTTK, do której zakresu należeć będzie:
 - a) wnioskowanie o nadanie Złotej Odznaki PTTK,
 - b) wnioskowanie o nadanie Srebrnej Odznaki PTTK,
 - c) wstępne opiniowanie wniosków o nadanie odznaczeń państwowych dla działaczy PTTK.

Warunki przyznawania Złotej i Srebrnej Odznaki PTTK, tryb składania wniosków o odznaczenia państwowe oraz tryb pracy Kapituły Odznaczeń PTTK określą oddzielne regulaminy stanowiące załącznik do niniejszej uchwały. Z chwilą podjęcia niniejszej uchwały tracą moc dotychczasowe regulaminy i przepisy w sprawie nadawania Złotej Odznaki PTTK”.

Grudzień 1965 r.

Zarząd Główny PTTK

Podstawowe kierunki działalności krajoznawczej

1966 – 1968

przyjęte przez Plenum ZG PTTK w dniu 18 grudnia 1965 r.

NAWIAZUJĄC do chlubnej działalności krajoznawczej w Polskim Towarzystwie Tatrzańskim i Polskim Towarzystwie Krajoznawczym, których najlepsze tradycje przejęło, realizuje i wzbogaca PTTK krajoznawstwo pojmujemy jako wielostronną kompleksową znajomość kraju (wiedzę o kraju), jego przeszłość i współczesność ze szczególnym uwzględnieniem własnego regionu, osiąganą i rozwijaną indywidualnie lub zespołowo (w gromadzie) przez wycieczki po kraju i uzupełnianą przez lekturę a także inne środki.

Współczesność krajoznawstwa polega na poznawaniu faktów, zjawisk i zagadnień w środowisku przyrodniczym i w różnych dziedzinach życia społecznego, politycznego, gospodarczego i kulturalnego. Współczesność krajoznawstwa polega na rozwojowym ujmowaniu faktów, zjawisk i zagadnień, na sięganiu do przeszłości, do dobrych tradycji, przy równoczesnym poznawaniu tego wszystkiego, co powstaje i rozwija się na naszych oczach w Polsce Ludowej. Współczesne krajoznawstwo nie jest bierne, wyraża czynną postawę krajoznawcy w stosunku do przejawów życia

a szczególnie życia własnego regionu. Współczesny krajoznawca zmierza nie tylko do poznawania walorów przyrody i życia kraju, ale do zachowania piękna i zasobów przyrodniczych, wszelkiego rodzaju pamiątek i zabytków kulturalnych, archeologicznych, historycznych m. in. miejsc walk o wolność i demokrację, miejsc martyrologii, a w tym zakresie do współdziałania kompetentnymi instytucjami i urzędami, włącza się grupowo lub indywidualnie do wszelkich działań mających jako cel gospodarczo społeczną aktywizację regionu oraz jego prawidłowe zagospodarowanie przestrzenne (zwłaszcza w dziedzinie turystyki).

Krajoznawstwo jest szkołą patriotyzmu. Zdobywanie wiedzy o kraju przez uprawianie krajoznawczej turystyki kształtuje i rozwija świadomość obywatela, budzi uczucia patriotyczne i poczucie słusznej dumy z historycznej przeszłości jak też osiągnięć dokonanych w kraju w ostatnich latach, wyzwala twórcze inicjatywy pracy na rzecz Ojczyzny, hartuje zdrowie i siły fizyczne, stwarza możliwości nabycia wielu cennych umiejętności.

DZIAŁACZ najważniejszy

(Dokończenie ze str. 5)

cowników zakładów pracy, pracowników nauki, oświaty i kultury, działaczy Związków Zawodowych i organizacji młodzieżowych;

d) reprezentowanie interesów polskich turystów;

e) inicjowanie różnorodnych poczynań zmierzających do stałego rozwoju Towarzystwa i podnoszenia jego autorytetu w społeczeństwie;

f) działanie w środowiskach przez ścisłą współpracę z organizacjami oraz niesienie pomocy władzom w zakresie problematyki turystycznej, a tym samym umacnianie rangi Towarzystwa w społeczeństwie.

Działacze Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego mają w szczególności prawo do:

a) reprezentowanie swojej instancji lub ogniwa organizacyjnego PTTK wobec władz, instytucji i organizacji, udział w zebraniach właściwych ogniw i instancji PTTK;

b) bezpośredniego występowania do władz Towarzystwa, korzystania z pomocy Towarzystwa, w pokonywaniu trudności związanych z realizacją zadań PTTK;

c) otrzymywania wyróżnień i odznaczeń organizacyjnych wraz z wszystkimi przywilejami ustalonymi przez władze Towarzystwa;

W ten sposób określone krajoznawstwo ma głęboki sens wychowawczy i jest celem działalności społecznej PTTK.

Jeżeli krajoznawstwo ma spełniać rolę wychowawczą, to działalność PTTK w zakresie krajoznawstwa i krajoznawczej turystyki nie może ograniczać się do prac prowadzonych przez Komisję Krajoznawczą ZG i jej odpowiedniki na szczeblu Okręgu, Oddziału i Koła. Z tego stwierdzenia wynika następujące założenie: **problematyka krajoznawcza, zawarta we współczesnym pojęciu krajoznawstwa jest treścią programowej działalności całego Towarzystwa, wszystkich jego ogniw.**

Rola Komisji Krajoznawczej w Oddziale, Okręgu, Zarządzie Głównym ma polegać na: inicjatywie w zakresie programu krajoznawczego i metod działania, realizacji programu, koordynacji między ogniwami organizacyjnymi na różnych szczeblach i nadzorze nad działalnością. Prace Komisji Krajoznawczych na wszystkich szczeblach od Oddziału do Zarządu Głównego mają zabezpieczyć realizację zadań krajoznawczych podstawowych ogniw Towarzystwa, którymi są koła terenowe, zakładowe, względnie środowiskowe.

W zakresie działalności krajoznawczej w PTTK współpracują wszystkie komisje problemowe. Od ścisłej współpracy Komisji Krajoznawczej, Ochrony Przyrody, Opieki nad Zabytkami i Historycznej zależy właściwa treść programu krajoznawczego, metody działania i wyniki turystyki krajoznawczej, jako ruchu społecznego o szerokim zasięgu.

W tym samym zakresie ważna jest również współpraca z Komisją Młodzieżową, Kół Zakładowych, Przewodniczą, Szkoleniową, Wydawniczą i Propagandową, że wszy-

stkimi komisjami turystyki kwalifikowanej, które ze względu na swoją specyfikę mają różne formy (kursy, obozy wędrownie, rajdy itp.) i środki działania (rower, motor, kajak, narty).

Niezależnie od środków, przy których pomocy uprawia się turystykę krajoznawczą, cel pozostaje zawsze ten sam: krajoznawstwo.

Ponieważ PTTK nie ogranicza działalności do jednego środowiska, bo krajoznawcą może być każdy, kto na zasadzie dobrowolności chce uprawiać krajoznawczą turystykę, nasuwa się drugie założenie programowe: **Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze działalnością obejmuje wszystkie środowiska społeczne, ale szczególnie środowiska młodzieży (miejskiej i wiejskiej, szkolnej i robotniczej) i środowiska dorosłych zrzeszonych w Związkach Zawodowych.** Wynika to nie tylko z zakresu działania określonego ramami Statutu Towarzystwa, ale również z zobowiązań podjętych przez Towarzystwo, na podstawie porozumienia z Centralną Radą Związków Zawodowych, Ministerstwem Oświaty, ze Związkiem Młodzieży Socjalistycznej, Związkiem Młodzieży Wiejskiej, Związkiem Harcerstwa Polskiego i Zrzeszeniem Studentów Polskich.

Biorąc pod uwagę treść pojęcia krajoznawstwa i turystyki krajoznawczej, a także przedstawione wyżej założenia podstawowe — działalność programową PTTK w zakresie krajoznawstwa ustawia się w pięciu kierunkach:

- I. Wychowawczym
- II. Szkoleniowym
- III. Organizacyjnym
- IV. Informacyjno - popularyzacyjnym
- V. Dokumentalno - inwentaryzacyjnym

Szczegółowy zakres realizacji programu każdego z tych kierunków zależy od specyfiki środowiska spo-

łecznego i regionu oraz organizacyjnego szczebla każdego ogniu.

I. Kierunek wychowawczy obejmuje:

1) oddziaływanie na rozszerzenie i pogłębienie znajomości własnego regionu i kraju przez systematyczną poprawę warunków uprawiania krajoznawczej turystyki.

2) budzenie uczuć patriotycznych i służnej dumy z wielu wielkich momentów w historii naszego Narodu, jego walki i pracy oraz osiągnięć i przemian, które dokonały się w ostatnich latach.

3) podnoszenie atrakcyjności środków upowszechniających wiedzę o kraju przez ich unowocześnienie i zastosowanie osiągnięć techniki.

4) oddziaływanie na jednostki i grupy uprawiające turystykę w celu podnoszenia poziomu kultury w obcowaniu z przyrodą, zabytkami i w stosunku do innych grup społecznych przez dobry przykład jednostek i zespołów (ogniw) organizujących wszelkie imprezy turystyczno-krajoznawcze.

5) szerzenie idei ochrony przyrody i jej zasobów, ochrony zabytków i wszelkiego rodzaju dóbr kulturalnych.

6) oddziaływanie na szerokie masy korzystające z usług PTTK przez krajoznawcze oblicze wszystkich obiektów usługowych i pomieszczeń typu klubowego,

7) inspirowanie różnych form pracy, zmierzających do czynnego udziału krajoznawcy w życiu własnego regionu, do wyrobienia czynnej postawy wobec aktualnych nurtów społecznych, gospodarczych i kulturalnych, a w szczególności do współdziałania w opracowaniu planów przestrzennego zagospodarowania turystycznego, zwłaszcza planu perspektywicznego, przez włączenie aktywu do pracy związanych z tym zakresem,

8) podnoszenie poziomu estetycznego wszystkich elementów informacji turystycznej, z równocześnie troską o ich aktualną i rzetelną treść krajoznawczą, przez fachowe opracowanie materiałów i odpowiednią selekcję.

II. Działalność szkoleniowa obejmuje:

1) podnoszenie kwalifikacji krajoznawczych całego aktywu Towarzystwa i aparatu etatowego przez konsekwentny i jednolity w założeniach, ramowy system szkolenia krajoznawczego, z programami dostosowanymi do różnego typu szkolenia (turystyka kwalifikowana, przewodnictwo, organizacja turystyki, administracja, poradnictwo i informacja itp.), opracowanymi przez specjalną komisję w ZG przy współudziale komisji problemowych i innych zainteresowanych komisji.

2) zorganizowanie stałego ośrodka metodycznego w ZG w zakresie programowania pracy krajoznawczej i szkolenia PTTK przy współudziale wybitnych fachowców, zwłaszcza spośród aktywu krajoznawczego i w konsultacji z zakładami naukowymi,

3) przygotowanie kadry prelegen-

- Honorowego Członka PTTK
- Złotej Odznaki PTTK
- Srebrnej Odznaki PTTK
- dyplomów,

jak również otrzymywania odznaczeń za wybitną działalność społeczną;

d) pierwszeństwa udziału we wszystkich imprezach organizowanych przez PTTK, w tym także wycieczkach zagranicznych, w czasach turystycznych, w korzystaniu ze schronisk, wypożyczalni sprzętu i innych udogodnień, będących w dyspozycji PTTK;

c) korzystania ze zniżek organizacyjnych przyznanych uchwałami władz Towarzystwa, urlopów do prac społecznych, diet trwania delegacji wystawionej przez PTTK.

* * *

W celu wprowadzenia w życie powyższego, Plenum ZG:

- ustanawia nową honorową odznakę organizacyjną PTTK

„Srebrną Odznakę Turystyczną PTTK”;

- zatwierdza znowelizowany regulamin Kapituły Odznaczeń oraz regulamin odznak PTTK;
- zaleca Prezydium ZG przygotowanie na VII Walnym Zjeździe Delegatów uzupełnienia do Statutu PTTK, określającego rolę i zadania Działacza Towarzystwa;
- zobowiązuje Prezydium ZG do uporządkowania spraw związanych z przywilejami działaczy PTTK.

* * *

W XV rocznicę powstania PTTK — Zarząd Główny zwraca się z gorącym apelem do wszystkich działaczy Towarzystwa by wzmogli swój ofiarny wysiłek w realizacji uchwał VI Walnego Zjazdu Delegatów PTTK.

Grudzień 1965 r.

Zarząd Główny PTTK

tów i wykładowców na kursach PTTK, wprowadzenie fachowców z różnych dziedzin nauki w problematykę krajoznawstwa i turystyki krajoznawczej oraz zakres szkolenia krajoznawczego, zabezpieczenie dla kursów i seminariów właściwych prelegentów i wykładowców.

4) opracowanie cyklu skryptów i innych pomocy dydaktycznych dla różnych typów szkolenia krajoznawczego,

5) opracowanie metodyki krajoznawczych wycieczek dla zespołów na różnym poziomie intelektualnym w różnych środowiskach społecznych.

6) opracowanie cyklu wzorcowych programów wycieczek w wybranych regionach lub wybranych szlaków, programów szkoleniowych wycieczek krajoznawczych i turystyki kwalifikowanej (może być drogą konkursu ogłoszonego w regionach) do użytku w regionie i, do wymiany międzyregionalnej,

7) przeszkolenie prowadzących poradnie krajoznawcze i punkty informacji turystycznej w porozumieniu z Centralą IT, celem zabezpieczenia i poziomu informacji turystyczno-krajoznawczej.

8) przeszkolenie prelegentów krajoznawstwa do szerokiej akcji popularyzacji krajoznawstwa, zabezpieczenia właściwego wyboru kandydatów na kursy z grona aktywu krajoznawczego.

III. Kierunek organizacyjny obejmuje:

1) zabezpieczenie każdej imprezy PTTK i każdej akcji fachowego kierownictwa w zakresie krajoznawstwa, przez konsultację każdej imprezy z Komisją Krajoznawczą na odpowiednim szczeblu organizacyjnym,

2) wzmocnienie komórki centralnej, odpowiedzialnej za działalność krajoznawczą, zwłaszcza centralnej Pracowni Krajoznawczej, która powinna stać się organem wykonawczym koncepcji programowanych przez Komisję Krajoznawczą (łącznie z podejmowaniem eksperymentów, opracowaniem wzorów i modeli w różnych działach krajoznawczej) zorganizowanej na zasadach naukowo-doświadczalnych,

3) zaangażowanie sieci Komisji Problemowych, odpowiedzialnych za działalność krajoznawczą tak, aby istniały w każdym Okręgu, Oddziale, a w kołach odpowiedzialnie sekcje,

4) zorganizowanie we wszystkich jednostkach PTTK systemu i środków transmitujących szybko i precyzyjnie doświadczenia centralne i terenowe — w zakresie nowych metod i form pracy krajoznawczej, czyli sieć wzajemnej informacji o dorobku, celem szerszego wykorzystania go,

5) zorganizowanie stałej opieki nad pamiątkami historycznymi obejmującymi upamiętnione pola bitew, miejsca martyrologii, oraz powołanie ich opiekunów wg wzoru opiekunów zabytków czy strażników przyrody w porozumieniu z właściwym urzędem,

6) powołanie zespołu międzykomisyjnego dla zagadnień muzealnych i regionalnego,

7) poszukiwanie form najlepszej współpracy z Towarzystwami Regionalnymi,

8) mobilizowanie potencjalnych działaczy przez wprowadzenie tytułu i odznaki „instruktora krajoznawstwa”.

IV. Kierunek informacyjno-popularyzacyjny obejmuje:

1) systematyczne informowanie społeczeństwa o krajoznawstwie i o krajoznawczej turystyce, o zakresie działania, imprezach,

2) systematyczne zachęcanie społeczeństwa, zwłaszcza młodzieży w różnych środowiskach, do brania udziału w imprezach turystyczno-krajoznawczych do uprawiania krajoznawczej turystyki,

3) systematyczne informowanie społeczeństwa o poradniach krajoznawczych i innych usługach o treści turystyczno-krajoznawczej,

4) czuwanie nad regularnością funkcjonowania poradni krajoznawczych, dalszy terytorialny rozwój sieci poradni i bibliotek krajoznawczych,

5) systematyczne informowanie o bibliotekach krajoznawczo-turystycznych i zachęcanie do korzystania z ich zbiorów w pogłębianiu wiedzy o kraju i przygotowaniu imprez, o literaturze przewodnikowej i innych publikacjach o treści krajoznawczej,

6) systematyczne informowanie o szlakach turystycznych znakowanych i nieznakowanych, ale okolicznościowo typowanych,

7) czuwanie nad treścią krajoznawczą urządzenia wewnątrz obiektów PTTK i ich zaplecza,

8) czuwanie nad rozwojem bibliotek krajoznawczych niezbędnych w szkoleniu krajoznawczym i w przygotowaniu każdej innej pracy krajoznawczej.

9) rozwijanie akcji wydawniczej w zakresie opracowań o treści krajoznawczej — popieranie autorów,

POROZUMIENIE PTTK - GROMADA

28 GRUDNIA 1965 r. Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz Zarząd Spółdzielni „Gromada” podpisali umowę o współpracy pomiędzy obydwooma organizacjami w sprawie obsługi turystycznej w Polsce oraz na obszarach konwencji turystycznej.

Z niewielkimi skrótami zapoznajemy Czytelników z zasadami porozumienia PTTK — „Gromada”.

§ 1.

Wzajemna współpraca pomiędzy PTTK a Spółdzielnią „Gromada” ma na celu podniesienie efektywności pracy obu organizacji, z korzyścią dla całej polskiej turystyki.

§ 2.

Placówki usługowe PTTK i „Gromady”, celem wzajemnego uzupełniania się w zakresie akwizycji i recepcji turystów, zwłaszcza na terenach, gdzie placówkę obsługi ma tylko jedna ze stron, będą przekazywały sobie wzajemnie w formie zleceń pisemnych wykonanie usług turystycznych w zakresie zakwaterowania, wyżywienia, transportu, biletów na imprezy, przewodnictwa, pilotażu oraz innych usług, zgodnie z kosztorysami i limitami świadczeń ustalonymi przez oddziały zlecające dla danej grupy. W miarę możliwości strony zobowiązują się udzielać pierwszeństwa w wykonywaniu wzajemnie zleconych usług.

§ 3.

Placówka obsługi każdej ze stron, przyjmująca wykonanie kompleksowej obsługi turystycznej, zgodnie z § 2 będzie otrzymywać od dru-

giej strony 1/3 marży 15% liczonej od wartości wykonanej usługi.

W wypadku wykonywania pojedynczych świadczeń usługi turystycznej (np. w wypadku zamówienia tylko noclegu we własnej bazie), marża placówki wykonującej będzie wynosić 3% wartości wykonanej usługi pojedynczej.

W wypadku korzystania z przewodników PTTK łączna marża 20% będzie dzielona po połowie, tj. po 10%.

§ 4.

Zamówienie wykonania usługi tak kompleksowej, jak i pojedynczej powinno nastąpić na piśmie. Zamówienie jest dokonane z chwilą doręczenia pisma za pokwitowaniem nie później niż 2 tygodnie przed terminem.

Przyjęcie zamówienia powinno również nastąpić na piśmie — z tym, że brak potwierdzenia na piśmie najpóźniej 7 dni przed datą rozpoczęcia imprezy oznacza przyjęcie zamówienia.

§ 5.

Każda ze stron obowiązana jest pokryć rzeczywiste straty (nie licząc utraconej marży) poniesione

krajoznawców i ich prac, inicjowanie publikacji krajoznawczych, popieranie autorów filmów, przezroczy, stworzenie warunków do powstania foto-laboratorium na nowoczesnym poziomie technicznym nie tylko w ZG PTTK, ale również co najmniej w każdym Okręgu, dla celów popularno-wydawniczych i dokumentacyjnych.

V. Kierunek dokumentacyjny i inwentaryzacyjny obejmuje:

1) wzmoczenie akcji dokumentacji i inwentaryzacji krajoznawczej, szczególnie tam, gdzie wskutek inwestycji gospodarczych w najbliższym czasie zajdą zmiany w krajobrazie i kulturze ludowej.

Istnieje pilna potrzeba zorganizowania zespołu specjalistów do inwentaryzacji krajoznawczej w terenie przyszłej zapory pienińskiej.

2) podjęcie akcji systematycznego zbierania i katalogowania dokumen-

tów odnośnie dawnej i współczesnej działalności PTTK jako materiałów historycznych,

3) wymiana materiałów z inwentaryzacji i dokumentacji krajoznawczej między ZG a Okręgami oraz wzajemnie między Okręgami,

4) czuwanie nad produkcją Foto-Pam, aby miała dokumentację krajoznawczą, aby treść i forma produkowanych pamiątek były zgodne z kulturalnymi tradycjami regionów,

5) uzupełnienie zbiorów muzealnych w regionalnych muzeach, tworzenie nowych muzeów regionalnych,

6) inwentaryzowanie pamiątek historycznych (pola walk, mogiły, miejsca martyrologii i inne), pozostających bez opieki, uzupełnianie istniejącej dokumentacji opublikowanej.

7) opracowanie programowego atlasu krajoznawczego, którego pierwszy projekt został już przed

kilku laty przedyskutowany i wstępnie zaakceptowany przez Sejmik Krajoznawczy poświęcony dokumentacji krajoznawczej (opracowanie takiego atlasu może być sukcesywne przez przygotowanie pojedynczych map problemowych),

8) współpraca w zakresie przygotowania do druku nowego wydania Słownika Geografii Turystycznej Polski,

9) współpraca w zakresie przygotowania treści rocznika krajoznawczego „Ziemia” (dostarczenie materiałów kronikarskich, inicjowanie artykułów).

Plenum ZG PTTK przyjmując powyższe kierunki działalności krajoznawczej jako obowiązujące wycieczne dla ogniw terenowych Towarzystwa — zobowiązuje jednocześnie Komisję Krajoznawczą Zarządu Głównego do opracowania i wydania instrukcji i wskazówek metodycznych dotyczących realizacji tych kierunków przez Koła, Kluby, Oddziały i Okręgi PTTK.

przez drugą stronę wskutek całkowitego lub częściowego odwołania uprzednio zamówionych świadczeń w terminie krótszym niż 7 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, o ile obie strony w bezpośrednim porozumieniu nie postanowią inaczej.

§ 6.

Całkowite rozliczenie zleconej imprezy powinno być dokonane natychmiast po zakończeniu imprezy, a należność wpłacona na konto oddziału obsługującego drogą przelewu lub inkasem w/g ogólnie obowiązujących przepisów w ciągu 5 dni od daty otrzymania dokumentów rozliczeniowych.

§ 7.

Działając na rzecz zapewnienia wyższego poziomu krajoznawczego wycieczkom turystycznym przyjęto, że w zakresie rozwoju przewodnictwa turystycznego należy stopniowo zastępować pilotów wycieczek przewodnikami terenowymi, głównie poprzez udostępnienie pilotom możliwości zdobywania kwalifikacji przewodnickich.

Przewodnicy turystyczni, będący pracownikami „Gromady”, mogą być wykorzystywani bezpośrednio przez jednostki obsługowe „Gromady” z tym, że odprowadzenie funduszu przewodnickiego marży 10% itp. powinno, jednostki „Gromady” będą przekazywały odpowiednim oddziałom PTTK.

„Gromada” nie widzi potrzeby wyodrębniania grupy przewodników wycieczek wiejskich w ramach swojej organizacji. Równocześnie „Gromada” deklaruje możliwość częściowego dotowania szkolenia przewodników terenowych.

§ 8.

Obie strony zgodnie uważają, że przy ustalaniu programów wycieczek organizowanych dla ludności wiejskiej należy kłaść główny nacisk na udostępnienie zwiedzającym

zdobyczy nowoczesnej techniki. W tym celu w programach zwiedzania należy przewidywać zwiedzanie zakładów pracy, zgodnie z zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów Nr 14 z dnia 14 lutego 1962 r. i Przewodniczącego GKKFIT Nr 58 z dnia 21 marca 1962 r. w sprawie zasad organizacji wycieczek turystycznych do zakładów pracy.

§ 9.

Obie strony deklarują lojalną współpracę, a w szczególności przy wynajmowaniu kwater prywatnych w miejscowościach turystycznych, lub przy ustalaniu rozdzielników za wynajem autokarów z PKS i w innych działalnościach wynikających z wzajemnego uzgodnienia.

Jednocześnie należy również za-

cieścić wzajemną współpracę w wykorzystywaniu własnego taboru autobusowego.

§ 10.

Porozumienie niniejsze zostaje zawarte na czas nieograniczony. Każda ze stron ma prawo rozwiązać porozumienie w drodze wypowiedzenia, dokonanego na 3 miesiące kalendarzowe naprzód.

Wszelkie zmiany postanowień porozumienia mogą być dokonane jedynie po obopólnym porozumieniu stron.

Porozumienie podpisali: Sekretarz Generalny ZG PTTK Stefan Strogulski, Skarbnik ZG PTTK Jerzy Sierpiński oraz prezes „Gromady” Józef Kijowski i wiceprezes Tadeusz Woźniak.

Wysoki poziom konkursu „CZŁOWIEK A PRZYRODA”

ZAKOŃCZONY został konkurs „Człowiek a przyroda” organizowany przez Komisję Ochrony Przyrody ZG PTTK, ZG Ligi Ochrony Przyrody, FWP i Polski Związek Wędkarski.

Mimo stosunkowo niewielkiej liczby zgłoszeń, spowodowanej dość trudnymi i specyficznymi warunkami konkursu oraz zbyt słabym rozpropagowaniem przez jednostki PTTK w terenie, wartość nadesłanych prac okazała się niezmiernie ciekawa. Tym ciekawsza, że nadesłane opracowania były wyrazem głębokiego zainteresowania przyrodą i odczuwania wszystkich przejawów niewłaściwego stosunku do przyrody i ujemnych przemian w niej zachodzących.

Wiele prac zostało nadesłanych przez uczniów i robotników, co zresztą od trzech lat trwania konkursu stale się powtarza.

Tegoroczne prace są bardziej interesujące w porównaniu z materiałami konkursowymi z lat ubiegłych.

Przed podjęciem ostatecznej decyzji przez sąd konkursowy sprawdzono, czy obiekty przyrodnicze podane w pracach nadesłanych na temat „Zielone Łowy” figurują w rejestrach rezerwatów lub pomników przyrody.

Nagrody otrzymali:

w grupie „Zielone Łowy”: I nagroda — Andrzej Dzięczkowski (Poznań), II nagroda — Edmund Jońca (Wałbrzych) i Józef Staśko (Kraków), III nagroda — Mieczysław Orpiszewski (Kraków), Michał Zachmann (Szczecin), Stefan Kupidura (Poznań).

Przyznano także 7 wyróżnień.

w grupie „Sygnały”: I nagroda — Tadeusz Kruszewski (Warszawa), II nagroda — W. Wierzbieński (Iwonicz Zdrój) i Tadeusz Król (Kraków), III nagroda — Bolesław Markowski (Gdynia), Stanisław Pańnicki (Bydgoszcz) i Witold Wierzbicki (Warszawa).

oraz 8 wyróżnień.

Wyniki konkursu będą ogłoszone w prasie i TV, materiały konkursowe reprezentujące wysoki poziom zostaną wykorzystane w różnych publikacjach, a dane przyrodnicze przekazane do Zarządu Ochrony Przyrody.

UCHWAŁA PLENUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK Z DNIA 19.XII.1965 R. W SPRAWIE UDZIELANIA ZNIŻEK ORGANIZACYJNYCH W OPŁATACH ZA NOCLEGI W OBIEKTACH TURYSTYCZNYCH PTTK

NOWE ZASADY udzielenia zniżek

UWZGLĘDNIAJĄC zmiany organizacyjne, które miały miejsce w ostatnich latach działalności Towarzystwa, a szczególnie realizując zadania wynikające z podpisanych porozumień, dotyczących współdziałania z organizacjami młodzieżowymi, Wojskim Polskim, Ministerstwem Oświaty i Ludowymi Zespołami Sportowymi — ustala się nowe zasady udzielania zniżek organizacyjnych w obiektach turystycznych PTTK, uwzględniając:

- Rodzaje zniżek.
- Osoby uprawnione do korzystania ze zniżek.
- Podstawę udzielania zniżek.

1. Ustala się następujące rodzaje zniżek organizacyjnych stosowanych w PTTK:

- a) zniżka 80%,
- b) zniżka 50%,
- c) zniżka 30%,
- d) zniżka 25%,
- e) zniżka 20%,
- f) zniżka 15%.

II. Od cen obowiązujących w obiektach PTTK (w tym w stacjach turystycznych) ustala się niżej podane zasady udzielania zniżek:

1. Bez względu na pomieszczenia w jakich nocują i bez ograniczenia czasokresu pobytu w obiekcie:

- a) ze zniżki 80% korzystają Członkowie Honorowi PTTK oraz Zasłużeni Działacze Turystyki,
- b) ze zniżki 50% korzystają posiadacze Złotej Odznaki PTTK,
- c) ze zniżki 30% korzystają posiadacze Srebrnej Odznaki PTTK,

2. Ze zniżki 25% korzystają: członkowie Zarządu Głównego PTTK, Głównej Komisji Rewizyjnej, Głównego Sądu Koleżeńskiego, członkowie Komisji Statutowych ZG PTTK oraz analogicznych władz Zarządów Okręgów i Oddziałów PTTK, przewodnicy poszczególnych dyscyplin turystyki, opiekunowie szkolnych kół PTTK, opiekunowie SKKT — członków zbiorowych PTTK, organizatorzy turystyki — członkowie PTTK oraz członkowie PTTK o stażu członkowskim ponad 5 lat, bez względu na pomieszczenia w jakich nocują.

Czasokres pobytu w poszczególnych obiektach upoważniający do zniżki ustala się na: — 12 dni w obiektach na szlakach wodnych; — 6 dni we wszystkich pozostałych obiektach.

3. Ze zniżki 25% korzystają:

- a) Członkowie Szkolnych Kół PTTK,

- b) Członkowie Szkolnych Kół Krajoznawczo-Turystycznych, będących członkami zbiorowymi Oddziałów PTTK,
- c) członkowie drużyn harcerskich, będących członkami zbiorowymi Oddziałów PTTK.

W odniesieniu do tej grupy obowiązują następujące zasady udzielania zniżek:

- przebywanie w obiekcie w grupie nie mniejszej niż 5-osobowa,
 - nocowanie w pomieszczeniach o co najmniej 10 miejscach noclegowych, a tylko z braku takich pomieszczeń — w pomieszczeniach 6—9-osobowych,
 - czasokres pobytu w 1 obiekcie na warunkach zniżkowych nie może przekroczyć 6 dni.
4. Młodzież studencka i szkolna

Regulamin Kapituły Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK

§ 1.
1. Kapituła Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK, zwana dalej „Kapitułą” jest organem kwalifikacyjno-wniosującym.

2. Kapitułę powołuje Zarząd Główny PTTK na okres trwania kadencji, wyznaczając zarazem Przewodniczącego Kapituły.

3. Kapituła składa się z 13 osób — czołowych działaczy PTTK.

4. Siedzibą Kapituły jest m. st. Warszawy.

§ 2.
Kapituła na swym pierwszym posiedzeniu wybiera ze swego grona: Zastępcę przewodniczącego, sekretarza.

§ 3.
Kapituła działa kolegialnie. Uchwały zapadają przy obecności co najmniej połowy członków, w tym przewodniczącego lub jego zastępcy.

§ 4.
Przewodniczący Kapituły lub jego zastępca może w wyjątkowych wypadkach podjąć decyzję o rozpatrzeniu wniosku na odznaczenie lub wyróżnienie w składzie niepełnym Kapituły, składającym się co najmniej z 3 osób.

Wniosek taki musi być przedłożony do akceptacji na najbliższym posiedzeniu Kapituły.

§ 5.
Kapituła upoważniona jest do rozpatrywania i kwalifikowania wniosków o nadanie:

- odznaczeń państwowych,
- Złotej Odznaki PTTK
- Srebrnej Odznaki PTTK.

§ 6.
Wnioski o nadanie odznaczeń lub wyróżnień Kapituła rozpatruje z okazji:

- 17-go grudnia (data połączenia PTT i PTK),
- 1 maja (Święto Pracy),
- 22 lipca (Święto Odrodzenia),
- jubileuszu instytucji lub osoby,
- w wyjątkowych nagłych przypadkach.

§ 7.
W celu zakwalifikowania wniosku o odznaczenie lub wyróżnienie, Kapituła na swym posiedzeniu sprawdza:

- czy zostały spełnione wszystkie wymagania formalne ustalone odpowiednimi przepisami;
- czy jest uzasadniona przyczyna wystąpienia o odznaczenie lub wyróżnienie;
- czy zostały określone w sposób jednoznaczny i wyczerpujący za usługi kandydata, stanowiące uzasadnienie wystąpienia o nadanie odznaczenia lub wyróżnienia;
- czy podane zasługi stanowią wystarczającą podstawę do nadania odznaczenia lub wyróżnienia,

§ 8.
Wnioski kwalifikowane przez Kapitułę podlegają zatwierdzeniu przez:

- Prezydium Zarządu Głównego PTTK w odniesieniu do wniosków o odznaczenia państwowe;
- Plenum Zarządu Głównego w odniesieniu do nadania Złotej i Srebrnej Odznaki PTTK.

W szczególnych przypadkach Zarząd Główny może przekazać swe uprawnienia Prezydium ZG.

§ 9.
Posiedzenia Kapituły zwołuje przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności zastępca.

§ 10.
Wnioski o odznaczenia lub wyróżnienia referuje na posiedzeniu Przewodniczący Kapituły lub osoba przezeń wyznaczona.

§ 11.
Za prawidłowe przygotowanie wniosków na posiedzenie Kapituły odpowiedzialny jest Sekretarz Kapituły.

Sekretarz Kapituły korzysta z pomocy Biura ZG, które równocześnie prowadzi rejestr wniosków na odznaczenia państwowe, rejestr wniosków o przyznanie Złotej i Srebrnych Odznak PTTK oraz ewidencję nadanych Odznak

§ 12.
Złota lub Srebrna Odznaka PTTK może być nadana:

- działaczom PTTK za całokształt pracy społecznej w Towarzystwie lub za określoną działalność na rzecz rozwoju turystyki i krajoznawstwa;
- jednostkom organizacyjnym PTTK lub innym organizacjom i instytucjom społecznym za osiągnięcia w rozwoju turystyki i krajoznawstwa;
- osobom nie będącym członkami Towarzystwa lub jego władz, które swą działalnością przyczyniły się do rozwoju Towarzystwa lub działalności turystyczno-krajoznawczej;
- organizacjom lub instytucjom, które mają wpływ na rozwój Towarzystwa i działalność turystyczno-krajoznawczą w określonych środowiskach i regionach kraju.

§ 13.
Złota lub Srebrna Odznaka PTTK jest nadawana osobom prawnym i fizycznym:

- za wieloletnią lub wybitną działalność w Towarzystwie;
- za wybitne osiągnięcia w dziedzinie popularyzacji turystyki i krajoznawstwa w kraju.

§ 14.
Do działalności PTTK zalicza się również prace w b. PTT i PTK lub innych podobnych organizacjach o cha-

szkół podstawowych, średnich, zasadniczych szkół zawodowych i przyzakładowych, wędrująca w zorganizowanych grupach wycieczkowych od 10 osób wzwyż, zgłoszonych przez kierownictwo danej szkoły, lub organizacji młodzieżowej korzysta z 20% zniżki od pełnych cen noclegowych w pokojach o 10 i więcej miejscach noclegowych, przy czym czasokres pobytu na warunkach zniżkowych w jednym obiekcie nie może przekroczyć 6 dni.

W przypadku, jeśli obiekt nie posiada dostatecznej ilości miejsc wolnych w pomieszczeniach o 10 i więcej miejscach noclegowych, wspomniane grupy młodzieży mogą być ulokowane wyjątkowo na warunkach zniżkowych w pokojach o 6—10 miejscach noclegowych.
(Dokończenie na str. 12)

akterze turystycznym, o ile zostanie to potwierdzone odpowiednimi dokumentami lub poświadczane przez dwóch przygodnych świadków.

§ 15.
Złota i Srebrna Odznaka PTTK może być nadawana pośmiertnie.

§ 16.
Tryb przedkładania wniosków określają osobne przepisy.

§ 17.
1. Złotą lub Srebrną Odznakę PTTK wraz z legitymacją wręcza członek Zarządu Głównego PTTK.

2. Wręczenie Złotej lub Srebrnej Odznaki PTTK winno mieć charakter uroczysty i powinno odbywać się w obecności aktywu społecznego.

§ 18.
Na wniosek Kapituły, Zarząd Główny PTTK może pozbawić osobę wyróżnioną posiadania Złotej lub Srebrnej Odznaki PTTK w następujących przypadkach:

— jeśli nadanie odznaki nastąpiło na podstawie fałszywych dokumentów;
— w razie wykluczenia osoby wyróżnionej z grona członków Towarzystwa decyzją Sądu Koleżeńskiego;
— w razie skazania osoby wyróżnionej prawomocnym wyrokiem sądowym za czyn hańbiący, na karę dodatkową utraty praw publicznych, obywatelskich i honorowych.

§ 19.
Kapituła nie jest zobowiązana do ujawniania przyczyn niezakwalifikowania wniosku na odznaczenie państwowe lub przedstawienia wniosku do zatwierdzenia o wyróżnienie Złotą lub Srebrną Odznaką PTTK.

§ 20.
O nadaniu Złotej lub Srebrnej Odznaki PTTK, Zarząd Główny Towarzystwa zawiadamia organ wnioskujący oraz ogłasza jej nadanie w Biuletynie Informacyjnym PTTK.

§ 21.
W Zarządach Okręgów działają Komisje Wnioskujące, w składzie 5—7 osób powołane przez Zarządy Okręgów spośród zasłużonych działaczy. Komisje działają w oparciu o niniejszy regulamin.

Wnioski z terenu Okręgu nie rozpatrywane przez Komisję Wnioskującą i nie akceptowane przez Prezydium Zarządu Okręgu, Kapituła zwraca wnioskodawcy bez rozpatrzenia.

Wnioski o odznaczenia lub wyróżnienia zakwalifikowane przez Komisję Wnioskującą muszą przed przestaniem do Kapituły uzyskać akcept Prezydium Zarządu Okręgu.

§ 22.
Tracą moc obowiązującą wszystkie poprzednio wydane przepisy odnośnie Złotej Odznaki PTTK z chwilą wejścia w życie niniejszego regulaminu.

§ 23.
Regulamin niniejszy uchwalony w dniu 18.XII.1965 r. przez Zarząd Główny PTTK wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Regulamin nadawania Srebrnej i Złotej Odznaki PTTK oraz tryb składania wniosków na odznaczenia państwowe

§ 1.
Srebrna i Złota Odznaka PTTK są najwyższymi wyróżnieniami organizacyjnymi nadawanymi przez Towarzystwo.

§ 2.
Srebrna lub Złota Odznaka PTTK mogą być nadane osobom prawnym lub fizycznym za:

— wieloletnią wybitną działalność w Towarzystwie,
— wybitne osiągnięcia w dziedzinie popularyzacji turystyki i krajoznawstwa w kraju.

§ 3.
1. Warunkiem nadania Złotej Odznaki PTTK jest posiadanie Srebrnej Odznaki PTTK.

2. W wyjątkowych przypadkach, na wniosek Kapituły Odznaczeń, Zarząd Główny PTTK może nadać Złotą Odznakę PTTK bez wypełnienia warunku zawartego w punkcie 1 niniejszego §.

§ 4.
Srebrną i Złotą Odznakę PTTK nadaje Zarząd Główny PTTK, na wniosek Kapituły Odznaczeń.

§ 5.
Srebrna i Złota Odznaka PTTK może być nadawana pośmiertnie.

§ 6.
1. Złotą lub Srebrną Odznakę PTTK wraz z legitymacją wręcza członek Zarządu Głównego PTTK.

2. Wręczenie Złotej lub Srebrnej Odznaki PTTK winno mieć charakter uroczysty przy udziale aktywu społecznego.

3. Odznakę i legitymację osoba wyróżniona otrzymuje bezpłatnie.

4. W wypadku zagubienia lub zniszczenia odznaki lub legitymacji, zainteresowany powinien zawiadomić Zarząd Główny PTTK, który wyda duplikat na koszt zainteresowanego.

§ 7.
Inicjatywę o nadanie Złotej lub Srebrnej Odznaki PTTK mogą podejmować wszystkie jednostki organizacyjne PTTK.

§ 8.
Wnioski odpowiadające przepisom niniejszego regulaminu zgłaszają:

- 1) dla członków Kół, Klubów, Komisji Oddziałowych i Oddziałów PTTK — Zarządy Oddziałów PTTK,
- 2) dla członków Zarządów Okręgów oraz Okręgowych Komisji Społecznych — Prezydium Zarządów Okręgów PTTK;
- 3) dla członków terenowych placówek GOPR oraz członków Zarządu GOPR — Zarząd GOPR;
- 4) dla członków ZG i działaczy Komisji Społecznych ZG — Prezydium ZG (w przypadkach działalności Komisji, w porozumieniu z Prezydium odpowiedzialnej Komisji);
- 5) dla członków GKR i GSK — ich Prezydium;
- 6) dla osób prawnych lub nieczłonków PTTK — Prezydium ZG.

§ 9.
Opiniowanie i składanie wniosków o nadanie Złotej lub Srebrnej Odznaki PTTK do Kapituły Odznaczeń przebiega następująco:

- 1) wnioski dotyczące osób wymienionych w § 8, pkt. 1 niniejszego regulaminu — Zarząd Oddziału składa do Komisji Wnioskującej Zarządu Okręgu, która po rozpatrzeniu i akceptacji wniosku przez Prezydium Zarządu Okręgu, przesyła wniosek do Kapituły Odznaczeń ZG;
- 2) wnioski dotyczące osób wymienionych w § 8, pkt. 2 niniejszego regulaminu — Komisja Wnioskująca po zaopiniowaniu i akceptacji wniosku przez Prezydium Zarządu Okręgu przesyła do Kapituły Odznaczeń ZG;

3) wnioski dotyczące osób lub instytucji, czy organizacji wymienionych w § 8, pkt. 3, 4, 5, 6 — przekazują instytucje wnioskujące bezpośrednio do Kapituły Odznaczeń PTTK.

§ 10.
Wnioski, które nie spełniają wymogów określonych w niniejszym regulaminie lub niekompletne, zostają zwrócone wnioskodawcom bez rozpatrzenia.

§ 11.
Wnioski o nadanie Złotej lub Srebrnej Odznaki PTTK winny być składane do Kapituły Odznaczeń co najmniej na 3 miesiące przed terminem określonym w § 6 Regulaminu Kapituły.

§ 12.
Wnioski zgłoszone w przypadkach nagłych winny być opatrzone dodatkowo uzasadnieniem nagłości.

§ 13.
Wnioski o nadanie Złotej lub Srebrnej Odznaki winny być składane na formularzu stanowiącym załącznik do niniejszego regulaminu.

§ 14.
Korespondencja w sprawach nadania Złotej lub Srebrnej Odznaki między wnioskodawcą a Kapitułą Odznaczeń winna być traktowana jako poufna.

§ 15.
Osoby wyróżnione Złotą lub Srebrną Odznaką PTTK mają prawo do:
— udziału w zebraniach statutowych PTTK na prawach gości zaproszonych;
— udziału we wszystkich imprezach PTTK i nieodpłatnego otrzymania materiałów przeznaczonych dla uczestników;
— korzystanie ze zniżek w obiektach i wypożyczalniach sprzętu turystycznego PTTK na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

§ 16.
Utrata Złotej lub Srebrnej Odznaki PTTK następuje na wniosek Kapituły Odznaczeń w wypadkach określonych w § 18 regulaminu Kapituły Odznaczeń ZG PTTK.

§ 17.
Wnioski o odznaczenia państwowe działaczy PTTK wszystkich szczebli winny być zgłaszane zgodnie z trybem określonym dla Złotej lub Srebrnej Odznaki PTTK i przepisami niniejszego regulaminu.

§ 18.
Wnioski o odznaczenia państwowe PTTK odznaczeniami państwowymi zgłoszone z inicjatywą PTTK do Wojewódzkich Komisji Odznaczeń lub innych muszą mieć opinie i akcept Kapituły Odznaczeń ZG PTTK i muszą być zgłoszone do niej w trybie niniejszego regulaminu.

Przestrzeganie niniejszego § jest szczególnym obowiązkiem organizacyjnym wnioskodawców.

§ 19.
Wnioski o odznaczenia państwowe muszą spełniać wszystkie wymogi przewidziane dla danego odznaczenia.

§ 20.
Traci moc regulamin Złotej Odznaki PTTK z dnia 1.VI.1963 r. oraz zarządzenie w sprawie trybu składania wniosków o nadanie Złotej Odznaki PTTK z dnia 1.VI.1963 r.

§ 21.
Regulamin niniejszy uchwalony przez Zarząd Główny PTTK w dniu 18.XII.1965 r. wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

W Warszawie odbyła się Krajowa Narada Aktywu Społecznej Opieki nad Zabytkami. Była to szczególnego rodzaju narada w ciągu 15 lat działalności społecznej opieki nad zabytkami PTTK. Pierwsze lata po roku 1950 poświęcone były przede wszystkim pracom organizatorskim, powoływaniu opiekunów w terenie oraz powiązaniu z działalnością państwowej służby konserwatorskiej.

Narada w 1962 r. na podstawie zebranych pierwszych doświadczeń pozwoliła wytyczyć zasadnicze kierunki i formy działania. Narada w 1965 r. dokonała podsumowania pracy za okres 1962—1965, poddała krytyce wyniki oraz omówiła zadania na najbliższą przyszłość.

Obecnie istnieje już ponad 100 komisji opieki nad zabytkami, w tym 14 okręgowych i około 90 oddziałowych, co jest poważnym osiągnięciem organizacyjnym. Powstawanie komisji oddziałowych daje lepszą możliwość współpracy z opiekunami zabytków, rozproszonymi w terenie oraz podniesienie aktywności i efektywności działania. Jest jednak jeszcze parę Okręgów PTTK, gdzie praca jest niedostateczna i wymaga troskliwej opieki oraz pomocy ze strony władz Towarzystwa. Na początku 1966 r. liczba

P o n a d 2 0 0 0

społecznych opiekunów zabytków sięga już ponad 2000, w tym wielu opiekunów zespołowych.

Powierzenie opieki nad zabytkami grupom zorganizowanym pozwala na szersze przenikanie idei ochrony zabytków do społeczeństwa. Stąd też coraz liczniej działające szkolne koła krajoznawczo-turystyczne i drużyny harcerskie. W 1965 r. podjęto starania aby przyciągnąć do współdziałania wszystkie organizacje, które zawarły z Zarządem Głównym PTTK porozumienia o współpracy w zakresie turystyki i krajoznawstwa.

W rozwoju społecznego ruchu opieki nad zabytkami podjęto od 1965 r. w porozumieniu z Muzeum Techniki NOT przy współdziałaniu terenowych ogniw NOT-u szczególną opiekę nad zabytkami przemysłowymi jak budowle i urządzenia. Opieka ta będzie nadal systematycznie rozwijana. W 1966 r. działacze terenowi przystąpią do programowego obejmowania opieką zabytków architektury drewnianej

wiejskiej. Poważnej pomocy w tym zakresie udzielią Ochotnicze Straże Pożarne, włączając się na podstawie porozumienia z Zarządem Muzeów i Ochrony Zabytków do podejmowania opieki zespołowej. Również terenowe ognia Związku Młodzieży Wiejskiej oraz Ludowych Zespołów Sportowych włączają się do społecznej opieki nad zabytkami, organizując nawet specjalne kursy dla kandydatów na opiekunów.

Komisja Opieki nad Zabytkami zamierza w najbliższym okresie (lata 1966—1969) osiągnąć liczbę dalszych 2000 społecznych opiekunów zabytków, zorganizować w każdym Oddziale PTTK komisję opieki nad zabytkami oraz utrwalić właściwe formy organizacyjne i działalnościowe w Okręgach PTTK.

Szczególną formą pracy w oddziaływaniu na społeczeństwo są doroczne zjazdy społecznych opiekunów zabytków. Początkowo były to nieliczne spotkania małych grup działaczy, obecnie są to poważne imprezy. Uczestniczą w nich z re-

N O W E Z A S A D Y u d z i e l a n i a z n i ż e k

(Dokończenie ze str. 11)

5. Członkowie PTTK o stażu członkowskim od 1 do 5 lat oraz osoby niepełnoletnie, będące członkami — uczestnikami PTTK (na mocy § 8 Statutu Oddziału PTTK) — korzystają ze zniżki 15% od pełnych cen za noclegi w pomieszczeniach o trzech i więcej miejscach noclegowych.

Czasokres pobytu w poszczególnym obiekcie, upoważniający do zniżki, podany jest w p. 2.

6. Członkowie ZMW i LZS w okresach posezonoowych korzystają ze zniżek 15% od cen posezonoowych w przypadku zakwaterowania przynajmniej 35 miejsc w obiekcie przez okres nie krótszy niż 3-dniowy, z tym, że najniższa cena noclegu nie może być mniejsza od 10.— zł.

III. Podstawą do udzielania zniżek są:

1. Dla członków honorowych PTTK, posiadaczy „Złotych Odznak PTTK” i „Srebrnych Odznak PTTK” — legitymacje wystawione przez Zarząd Główny PTTK.

2. Dla „Zasłużonych Działaczy Turystyki” — legitymacje wystawione przez Główny Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki.

3. Dla członków władz Towarzystwa, przodowników poszczególnych dyscyplin turystyki oraz opiekunów SKKT i innych (p. 1) — ważna na dany rok legitymacja — bądź wkładka do legitymacji, wydana przez władze Towarzystwa odpowiednich szczebli.

4. Dla członków PTTK (p. 2 i 3) — legitymacja członkowska PTTK z aktualnie opłaconymi składkami za cały okres stażu.

5. Dla członków SKKT oraz drużyn harcerskich ZHP — imienna lista uczestników poświadczona przez SKKT, względnie drużyny harcerską i w obydwu przypadkach przez macierzysty Oddział PTTK, który stwierdza przynależność do PTTK.

6. Dla młodzieży szkolnej i studenckiej — imienna lista uczestników poświadczona przez kierownictwo (dyrekcję) szkoły lub organizację młodzieżową, która stwierdza, iż wymienieni w liście uczestnicy są uczniami danej szkoły lub członkami organizacji.

7. Dla członków ZMW i LZS — imienna lista uczestników poświadczona przez te organizacje.

O CZYM RADZILI TURYSKI GÓRSKY

Krakowie odbyła się Krajowa Narada Aktywu Turystyki Górskiej, która zgromadziła 135 delegatów i zaproszonych gości, m. in. **Wiceprezesa ZG PTTK J. Przewdzieckiego**. Referat sprawozdawczy programowy wygłosił sekretarz **KTG ZG PTTK Władysław Krygowski**. Omówił on węzłowe osiągnięcia turystyki górskiej w okresie 1962—1965 w zakresie Górskiej Odznaki Turystycznej, rozwoju sieci znakowanych szlaków górskich oraz stacji turystycznych, wydawnictw poświęconych sprawom górom, upowszechnianiu wiedzy o nich, szkolenia kadr przewodnickich i przodowniczych oraz szerokiego kręgu organizatorów wycieczek zakładów pracy i młodzieży szkolnej.

Sprawozdanie KTG za okres ub. kadencji wykazało stały wzrost ilości zdobytych GOT (corocznie ponad 13 tys., łącznie jest ponad ćwierć miliona odznak) poszerzenie kadry przodowników turystyki górskiej do ok. 1800 osób w całym kraju.

Sieć górskich szlaków znakowanych wynosząca w 1962 r. 6818 km liczy dziś 7334 km. Główny wysiłek w zakresie nowych szlaków położono na Beskid Niski, gdzie udało się wyznaczyć długodystansowy szlak niebieski łączący Wysową z Nowym Łupkowem i przebiegający głównym grzbieciem Karpat. Ponadto wyznakowano kilkanaście odcinków nowych szlaków w Beskidzie Średnim, Beskidzie Są-

społecznych opiekunów zabytków

guly przedstawiciele władz terenowych i różnych zainteresowanych organizacji. W czasie narad wygłaszane są fachowe referaty, toczą się żywe dyskusje.

Wzmagający się ruch społecznej opieki nad zabytkami wyłonił nowe potrzeby i zadania.

Obecnie narada aktywnie ustosunkowała się do tych zadań zalecając:

- wydawanie kwartalnika instruktażowego,
- wydanie 3-ech dalszych broszur poradnikowych m.in. tekstu ustaw, zarządzeń i regulaminów w zakresie ochrony zabytków i opieki nad nimi,
- wydanie informatora o zabytkowej architekturze drewnianej,
- wydanie map zabytkowych zamków i ruin oraz zabytków architektury drewnianej,
- powołanie 6-ciu nowych muzeów regionalnych PTTK na Ziemiach Zachodnich i Północnych.

Problem muzealnictwa regionalnego PTTK wymaga szczególnej uwagi. Istnieje obecnie ponad 20 muzeów, lecz w większości napotykają one na duże trudności organizacyjne i finansowe. Tymczasem spełniają one doniosłą rolę społecz-

ną w aktywizacji kulturalnej wielu regionów i oczekują właściwej pomocy ze strony Rad Narodowych oraz władz Towarzystwa. Obecnie podjęte zostały zdecydowane kroki dla uporządkowania całości zagadnień i nadania właściwych norm prawnych, organizacyjnych i finansowych wszystkim muzeom PTTK. Należy tu dodać, że w terenie powstało wśród społecznych opiekunów zabytków około 30 inicjatyw zorganizowania izb pamiątek lub muzeów regionalnych. Cenne są te inicjatywy zwłaszcza na obszarze Polski Zachodniej i Północnej, świadczą bowiem o pełnej integracji społeczno-kulturalnej i politycznej tych ziem.

W czasie narady miały również miejsce i momenty uroczyste jak wręczenie Złotej Odznaki „za opiekę nad zabytkami” mgr Edwardowi Lisieckiemu z Olsztyna, bardzo zasłużonemu działaczowi opieki nad zabytkami krajoznawstwa, oraz wręczenie cennych upominków książkowych 6 działaczom Komisji

Opieki nad Zabytkami ZG PTTK.

Znaczenie narady zostało podkreślone obecnością prof. Antoniego Łyżwańskiego z Wydziału Kultury KC PZPR oraz mgr Mieczysława Płaśnika dyrektora Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków Zarząd Główny PTTK reprezentował Sekretarz Generalny Stefan Strogulski. Obecny był również Wojew. Konserwator Zabytków z Warszawy. Gościom narady, patronującym działalności społecznej opieki nad zabytkami, wręczone zostały odznaki „Opiekuna Zabytków PTTK”.

Na zakończenie narady dokonano wyborów nowej Komisji Opieki nad Zabytkami ZG PTTK na okres 1966-69 z przewodniczącym prof. dr. Stanisławem Herbstem na czele. Do Komisji wejdą jeszcze przedstawiciele władz naczelnych organizacji masowych jak ZHP, ZMW, Stow. Hist. Sztuki, które zainteresowane są włączeniem opieki nad zabytkami do programu swej pracy wychowawczej lub społeczno-naukowej.

deckim, na Spiszu i Orawie oraz w Sudetach. Prócz tego w ciągu każdego roku odnawiano przeciętnie ok. 2000 km szlaków i ustawiano ok. 700 drogowskazów i tablic. Ogółem w okresie 1962—1965 odnowiono zatem ok. 8000 km i ustawiono blisko 3000 drogowskazów. Praca to ogromna i wyczerpująca, wykonywana przez działaczy społecznych zgrupowanych w Oddziałach i Okręgach PTTK, a koordynowana przez KTG.

Baza noclegowa w górach uległa niezauważalnemu zwiększeniu. Nastąpiła rozbudowa stacji turyst. w Ustrzykach Górnych w duże schronisko, to samo zaszło w Foluszu, ponadto nowe obiekty wyrosły na Jajmarzynie Krynickiej, w Sromowcach, Szczyrku, Węgierskiej Górcie, Nowym Łupkowie i na Kowarskiej Przełęczy.

Dużym osiągnięciem KTG ZG PTTK był rozwój sieci stacji turystycznych. Ilość ich z 135 w 1962 r. urosła do 160 w 1965 r., zaś ilość miejsc noclegowych w tym okresie z 3352 wzrosła do 4163.

KTG wydała dalsze roczniki „Wierchów” tomy 31, 32, 33 i zapoczątkowała cykl pt. „Materiały szkoleniowe KTG”, wydając 7 zeszytów o różnorodnej tematyce, z przeznaczeniem dla każdego, kto pragnie zdobyć podstawowe wiadomości o górach i uprawianiu racjonalnej turystyki.

Wymieniamy ich tytuły, gdyż świadczą one o zasięgu tematycznym i celu swego przeznaczenia:

Zeszyt 1 — W. Sanecki — Zasady organizowania wycieczek górskich

Zeszyt 2 — T. Staich — Z Zakopanego do Pienin

Zeszyt 3 — Zespół pod red. W. Krygowskiego — Co przodownik

GOT powinien wiedzieć o

Zeszyt 4 — Zespół pod red. K. Krygowskiego — Co przodownik GOT powinien wiedzieć o górach, część I

Zeszyt 5 — Górskie szlaki znakowane

Zeszyt 6 — Z. Krasiecki — Jak organizować wycieczki w zakładach pracy

Zeszyt 7 — A. Czarnowski — Górski obóz wędrowny młodzieży szkolnej

Wiele uwagi poświęcono w ub. kadencji sprawie podnoszenia kultury ruchu turystycznego, ochronie przyrody, poprawie atmosfery pobytu w schroniskach górskich; zapoczątkowano organizowanie muzeum turystyki górskiej, a na szeroką skalę rozwinięto akcję odczytową o górach w różnych ośrodkach. Obchody 90-lecia turystyki górskiej oraz 80-lecia przewodnictwa były w życiu organizacyjnym momentami podsumowującymi wszechstronne i pionierskie osiągnięcia turystyki górskiej i uprzytomiały szerokiemu ogółowi jej społeczną rolę i zadania.

Dyskusja wzbogaciła licznymi wnioskami główne cele programu KTG wskazane w referacie. Kładą one przede wszystkim nacisk na sprawy właściwego rozłożenia ruchu turystycznego, co może nastąpić poprzez:

- dalszą rozbudowę sieci stacji turystycznych, zakładanych przede wszystkim na obszarach zaniedbanych, a więc w Beskidzie Niskim, Bieszczadach, Pogórzu Karpackim i Sudetach. Wskazano kilkadziesiąt miejsc, w których stacje powinny powstać;
- pilne doposażenie stacji turystycznych i podniesienie poziomu ich usług;
- budowę niewielkich schronisk (schronów); wskazano również konkretną ich lokalizację;
- rozbudowę sieci szlaków w rejonie na wschód od Kryniczy (Beskid Niski, Bieszczady i Pogórze);

- kompleksowe zagospodarowanie obszaru wokół zbiorników wodnych w górach z pełnym uwzględnieniem potrzeb turystyki górskiej;

Narada podkreśliła znaczenie schronisk jako czynnika wychowawczego, potrzebę dalszych skutecznych wysiłków dla stworzenia w nich właściwej turystycznej atmosfery, a także na potrzebę analizy cennika w schroniskach pod kątem możliwości indywidualnie wędrującej młodzieży szkolnej i studenckiej.

Narada zatwierdziła również wytyczne dla akcji GOT i plan wydawnictw KTG, przewidujący wydanie w ciągu kadencji dalszych zeszytów szkoleniowych od 8—19.

Obok tradycyjnej akcji rajdów kontynuowanych na szeroką skalę oraz innych imprez górskich, w tym II Górskich Zawodów na Orientację — organizowanych wspólnie z Komisją Kół Wojskowych Zarządu Głównego, narada zaaprobowała plan dalszego rozwoju górskich czasów wędrownych, z sugestią organizowania coraz to nowych tras czasów.

Zaaprobowany został również plan poszerzenia wycieczek w góry zagraniczne w ramach współpracy z BTZ PTTK.

Naradę zakończyły wybory 30 członków Plenum KTG, które wyłoniło Prezydium KTG w składzie: przewodniczący — prof. dr W. Goetel; zastępcy przew.: prof. dr Z. Przybyłkiewicz, mgr W. Sanecki, mgr Z. Krasiecki — sekretarz mgr W. Krygowski; członkowie: mgr inż. S. Czernski, mgr T. Kotlareczyk, W. Kwapiński, inż. J. Maślanka, E. Moskała, mgr T. Steć, mgr W. Szalek, P. Wojciechowski, E. Wołoszyn red. K. Zimmel.

- **Sekcje piesze w kołach zakładowych**
- **Najlepsza impreza każdego roku**
- **Frontem do marszów na orientację**

KRAJOWA Narada Aktywu Turystyki Pieszej zgromadziła w Krakowie delegatów wszystkich jednostek organizacyjnych turystyki pieszej. W obradach uczestniczyli przedstawiciele ZG PTTK wiceprezes ZG **Jerzy Przedziecki**, Członek Prezydium red. **Marek Arczyński** oraz członek Komisji Rewizyjnej ZG **Wacław Kwaśniewski**.

Otwarcia Narady dokonał Przewodniczący **KTP Adam Słomczyński**, przewodniczył obradom wiceprzewodniczący **KTP ZG Bronisław Turoń**. Dokonane zostało obszerne omówienie działalności Komisji Turystyki Pieszej w okresie ostatniej kadencji oraz nakreślone kierunki działalności na lata 1966—68.

W toku ożywionej dyskusji Krajowa Narada Aktywu Turystyki Pieszej uchwaliła zadania na lata 1966—68.

Najważniejsze spośród nich, będące podstawą dalszego działania Komisji Turystyki Pieszej, przedstawiamy. Chodzi w nich przede wszystkim o:

- rozwijanie nadal w szerokim zakresie współpracy z organizacjami młodzieżowymi ZMS, ZHP, ZMW, LZS, szkołami i kuratoriami, zwłaszcza w zakresie organizacji imprez i szkolenia przodowników,
- podjęcie poprzez aktywną propagandową w środowiskach załóg pracowniczych dużych zakładów produkcyjnych, organizując silnie działające Sekcje Piesze przy Kołach Zakładowych PTTK,
- nawiązanie współpracy z FWP i Domami Wypoczynkowymi w zakresie propagowania turystyki pieszej wśród wczasowiczów, udostępniając im zdobywanie odznak TP i prowadząc akcję odczytową,
- nawiązanie kontaktu z Ministerstwem Oświaty sugerując uwzględnienie w programie nauczania zagadnień dotyczących orientacji w terenie i kartografii.
- kontynuowanie organizacji imprez na orientację na szczeblu międzynarodowym, ogólnopolskim i okręgowym w oparciu o zatwierdzony regulamin ramowy,
- sfinalizowanie podjętych w GKKFIT starań o zezwolenie na przystąpienie PTTK do Międzynarodowej Federacji Organizacji Imprez na Orientację,
- prowadzenie współzawodnictwa (w zakresie krajoznawczym i sprawności organizacyjnej) między organizatorami imprez, ogłaszając corocznie konkurs o tytuł „najlepszej imprezy pieszej” każdego roku,

- podjęcie większej współpracy z Kołami Wojskowymi PTTK w zakresie imprez na orientację.
- coroczne organizowanie kursokonferencji aktywu turystyki pieszej z aktywnym nauczycielskim przy pomocy Komisji Młodzieżowej, w celu omówienia podstawowych potrzeb dla zapewnienia rozwoju turystyki pieszej w szkołach,
- opracowanie bibliografii pozycji wydawniczych przydatnych dla aktywu turystyki pieszej umieszczając ją w znolizowanym wydaniu „Regulaminów Turystyki Pieszej”.
- podjęcie starań w ZG PTTK o udostępnienie KTP corocznej wymiany zagranicznej (imprezy, kursy szkoleniowe) między pieszym aktywnym PTTK a aktywnym pieszym organizacją turystycznych Krajów Socjalistycznych.

W imieniu Prezydium ZG PTTK oceny działalności Komisji dokonał red. **Marek Arczyński**, który jednocześnie w dowód uznania za wieloletnią ofiarą pracę społeczną **Kol. Adama Słomczyńskiego** wręczył mu nagrodę Zarządu Głównego.

W wyniku oceny akcji współzawodnictwa między Okręgowymi Komisjami Turystyki Pieszej w roku 1964 5 równorzędnych nagród sprzętowych (po 2 plecaki) przyznano przedstawicielom OKTP: **Lublin, Gdańsk, Katowice, Wrocław, Poznań**. Ponadto — jako wyróżnienie za najbardziej wybitne osiągnięcia w pracy klubowej w r. 64 — proporzec KTG otrzymał Klub „**Bąbelki**” z Gdańska. Nagrodę specjalną natomiast, jako wyraz uznania za pracę i organizację narady otrzymali gospodarze — Okręgowa Komisja Turystyki Pieszej w Krakowie.

Nowe władze Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK ukonstytuowały się następująco:

Przewodniczący — **prof. dr Jerzy Śliziński**

Wiceprzewodniczący — **Wanda Bem, dr Bronisław Turoń, Mieczysław Duralski**,

Skarbnik — **Wacław Kwaśniewski**,
Sekretarz — **Krystyna Iwaszkiewicz**,

Członkowie Prezydium: — **Adam Słomczyński, Stanisław Trzeciak, Henryk Tomkiewicz, Józef Hunek, Kazimierz Konopka, Janusz Andruskiewicz, Henryk Wesolowski, Wojciech Zajchowski**.

KIERUNEK:

**kolarstwo
umiejętne**

W OŚRODKU Turystycznym PTTK w Chorzowie obradowała Krajowa Narada Aktywu Turystyki Kolarskiej PTTK, która oceniła 3-letni okres pracy dotychczasowej Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK.

Zarząd Główny PTTK reprezentował zastępca Sekretarza Generalnego **Wojciech Militz**.

Powstało w tym czasie 31 Komisji Oddziałowych (wzrost o 58%), liczba Klubów Kolarskich powiększyła się o 11 (80%), na 19 kursach wyszkolono 369 przodowników turystyki kolarskiej.

Pokaźną liczę imprez terenowych ukoronowały 4 ogólnopolskie rajdy kolarskie i 4 zloty przodowników.

**10 LAT
KTMot**

**Przodownik TM
inspektorem ruchu
drogowego**

W WARSZAWIE odbyła się Krajowa Narada Aktywu Turystyki Motorowej PTTK. Władze Towarzystwa reprezentował Sekretarz Generalny ZG — **Stefan Strogulski**.

Krajowa Narada Aktywu Turystyki Motorowej stanowiła zakończenie 3-letniej kadencji Komisji Turystyki Motorowej z jednoczesnym podsumowaniem 10-letniej działalności.

W sprawozdaniu ustępującego Zarządu, Przewodniczący **KTM ZG** — **kol. Henryk Walkowski** przedstawił analitycznie rozwój, trudności i osiągnięcia turystyki motorowej. O ile w pierwszych latach istnienia Komisji brało w imprezach w skali rocznej udział zaledwie kilkuset turystów, to w roku ubiegłym kilkadziesiąt tysięcy. Formami z roku na rok bardziej zacieśniającej się współpracy między aktywnym motorowym, są w dużej mierze ogólnopolskie zloty przodowników turystyki motorowej, kursy szkoleniowe, zjazdy, rajdy.

Warto tutaj podkreślić, że kadra przodowników doszła do ilości 500, odznaki MOT i TM zdobywane są

Rajd zorganizowany w r. 1964 był międzynarodową imprezą AIT. Gościł on w Rucianem ponad 200 kolarzy zagranicznych, uzyskując wysoką ocenę również u uczestników, kórzy przybyli z Zachodu. Polscy kolarze brali poza tym udział w roku 1962 w rajdzie AIT w Belgii, a w roku 1965 — w rajdzie AIT w Anglii.

Nowe kierownictwo turystyki kolarzkiej PTTK ma przed sobą poważne zadania wynikające z silnego zaangażowania się Towarzystwa w sprawy turystyki młodzieżowej. Chodzi w tym przypadku o wykonanie głównego zadania, za które uznano sprawy szkoleniowe, a więc poprawę jakości turystyki. Dotąd, i to z dobrym skutkiem, na pierwszy plan wysuwano krajoznawstwo. Obecnie poważny rozwój kolarstwa, wzrastające zatłoczenie dróg publicznych i związane z tym niebezpieczeństwa skierowały uwagę uczestników narady na problem kolarstwa „umiejętnego”. We wnioskach Krajowej Narady Aktywny znajdujemy postulaty dotyczące przede wszystkim szkolenia podstawowego, ujednoczenia metod nau-

czenia i przygotowania kadry instruktorów. W obecnej chwili nie wystarczą już przodownicy uprawieni do prowadzenia wycieczek i weryfikowania książeczek Kolarskiej Odznaki Turystycznej. Konieczni są dobrzy instruktorzy.

Obok kolarstwa „umiejętnego” wyrósł, z czego dyskutanci zdali sobie bardzo wyraźnie sprawę, problem produkcji odpowiednich rowerów i właściwej organizacji handlu sprzętem rowerowym oraz przedmiotami wyposażenia kolarskiego. Wydaje się, że wiedzą o tym także i Zjednoczone Zakłady Rowerowe w Bydgoszczy i są już, choć na razie słabe, oznaki poprawy. Modernizacja w tym zakresie jest sprawą tak samo konieczną, jak wprowadzenie prawdziwej selekcji w handlu rowerami. Niełatwa to sprawa, ale konieczna, choćby z uwagi na zdrowie młodocianych kolarzy.

Narada dała też wyraz pragnieniu, aby sprawy ścieżek, względnie specjalnych dróg kolarskich przestano uważać za coś „na co nas nie stać”. Bo przecież nie stać nas również na tolerowanie faktu, że w I

półroczu 1964 r. liczba zabitych kolarzy wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem 1963 r. o 14%. Oczywiście ścieżki kolarskie są tylko jednym ze środków zaradczych.

Pod adresem budownictwa PTTK-owskiego wystąpiono z postulatem, aby w domach wycieczkowych kolarze mogli przechowywać rowery pod dachem i pod kluczem. Nie zawsze myśli się o tym przy wznoszeniu nowych obiektów.

Zgłoszono również propozycję, aby przy sprzedaży biletów kolejowych w placówkach „Orbis” można tam było nabywać również bilety na przewóz rowerów. Nota bene dwukrotne próby, skierowane przez PTTK w poprzednich latach do Min. Komunikacji, nie odniosły skutku.

Miejmy nadzieję, że starania nowo wybranych władz Komisji Kolarskiej ZG PTTK z przewodniczącym Jerzym Goszczyńskim na czele znajdują zrozumienie i poparcie zarówno w organach wykonawczych władzy państwowej, jak i w społeczeństwie oraz jego organizacjach.

z roku na rok przez coraz większe grono turystów (zaznacza się duży napływ młodzieży), że zacieśnia się współpraca z organizacjami związkowymi, radami zakładowymi dużych zakładów produkcyjnych, zwiększa udział turystów motorowych w kwalifikowanych wycieczkach zagranicznych BTZ.

Nakreślając perspektywy rozwoju i kierunki zadań na lata 1966—68, Przewodniczący Komisji Henryk Walkowski szczególnie dobitnie uwypuklił rolę aktywistów turystyki motorowej i ich odpowiedzialność za pracę.

Uchwały krajowej narady turystyki motorowej zaleciły, by każdy przodownik turystyki motorowej zajął inspektorem ruchu drogowego. Zacieśniona została współpraca z kołami wojskowymi PTTK oraz z MO, by przy obiektach PTTK zorganizowane były parkingi dla turystów zmotoryzowanych.

Spośród najważniejszych postulatów wysuwanych na naradzie należy wymienić konieczność podjęcia starań o budowę campingów dla turystów zmotoryzowanych oraz rozszerzenie akcji popularyzującej turystykę motorową poprzez wydawanie widokówek Foto-Pam, propagandę odznak TM i MOT itp.

W wyniku wyborów nowe władze Prezydium Komisji Turystyki Motorowej ZG PTTK ukonstytuowały się następująco: przewodniczący — Henryk Walkowski, wiceprzewodniczący — Stanisław Głowiński, sekretarz — Mieczysław Majewicz, członkowie: Romuald Bukrant, Janusz Chenoir, Krystyna Iwaszkiewicz, Ryszard Koliński, Stefan Major, Tadeusz Stolarczyk.

Pismo GKKFiT do komitetów wojewódzkich i powiatowych o pomoc rad narodowych dla PTTK

Zapoznajemy czytelników Biuletynu Informacyjnego PTTK z pismem, jakie w sprawie udzielania pomocy finansowej Oddziałom PTTK przez rady narodowe wystosował do WKKFiT oraz PKKFIT Dyrektor Departamentu Ruchu Turystycznego GKKFiT mgr Stanisław Ostrowski.

„Wzrastające coraz bardziej zainteresowanie rad narodowych sprawami turystyki jako czynnikami aktywizacji gospodarczej i źródłem inicjatyw społecznych, przynoszących ludności określone korzyści materialne, co specjalnie wyraźnie występuje w mało uprzemysłowionych rejonach kraju, zbliża rady narodowe do problematyki turystycznej, którą reprezentują w swej działalności organizacje społeczne.

Najszerzą działalność turystyczną przejawia Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze posiadające nie tylko bazę materialną w postaci Domów Turysty, domów wycieczkowych, schronisk, stanic wodnych, stacji turystycznych, campingów, wypożyczalni sprzętu i środków transportu turystycznego, ale również znaczną ilość placówek usługowych (tzw. ORT-y, tzn. Biura Obsługi Ruchu Turystycznego) i ok. 250 Oddziałów PTTK.

Oddziały te posiadają osobowość prawną i na swym terenie zajmują się ułatwianiem turystyki i krajoznawstwa nie tylko dla swych członków, ale dla całego społeczeństwa, działają w dziedzinie ochrony przyrody i zabytków, informacji

turystycznej, prowadzą kluby i biblioteki.

W terenowych organach władzy państwowej istnieje na ogół przekonanie, że Oddziały PTTK otrzymują na swą działalność pomoc ze skarbu państwa poprzez dotacje centralne i w związku z tym odmawia się Oddziałom PTTK możliwości korzystania z dotacji rad narodowych i KKFIT.

Tymczasem Oddziały PTTK jako stowarzyszenia posiadające osobowość prawną nie korzystają z centralnych dotacji skarbu państwa ani dotacji pośrednich ze strony Zarządu Głównego PTTK.

Pomoc, jaką udziela Zarząd Główny PTTK niektórym Oddziałom w formie niewielkiej jednorazowej subwencji ze środków własnych na pierwsze „zagospodarowanie” (urządzenie lokalu biurowego), jest pomocą symboliczną i obejmuje niewielką liczbę Oddziałów.

Biorąc pod uwagę, że Oddziały PTTK prowadzą działalność na rzecz ogółu mieszkańców miast, zakładów pracy i kół, pomoc finansowa dla nich z budżetów rad narodowych jest w pełni uzasadniona.

Departament Ruchu Turystycznego prosi Wojewódzkie i Powiatowe Komitety Kultury Fizycznej i Turystyki o bezpośrednie przychodzenie z pomocą finansową Oddziałom PTTK w miarę swych możliwości, lub ułatwianie jej ze strony rady narodowej.”

Dyrektor Departamentu mgr St. Ostrowski

Rezerwaty dla turystyki

W NUMERZE poprzednim Biuletynu Informacyjnego ZG PTTK omówiliśmy osiągnięcia ochrony przyrody w Polsce, jej stan organizacyjny oraz rolę, jaką w tej dziedzinie odgrywa nasze Towarzystwo poprzez Komisję Ochrony Przyrody. Zapowiedzieliśmy również publikację najciekawszych rezerwatów, które za zgodą Ministerstwa Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego udostępnione zostały do zwiedzania dla turystów.

Czynimy to, przypominając jednocześnie turystom, że przejście przez rezerwat może nastąpić wyłącznie wyznaczonym szlakiem lub drogą.

Obecny odcinek obejmuje województwa: białostockie, bydgoskie, gdańskie, katowickie, kieleckie, koszalińskie i krakowskie.

Woj. białostockie

1. Rezerwat leśny Grzędy — pow. 2225,63 ha — las naturalny zbliżony typem do lasów Puszczy Białowieskiej, pow. Grajewo, grom. Woźna Wieś, miejscowość Guzy, n-ctwo Kowale.

3. Rezerwat leśny Lipiny w Puszczy Białowieskiej pow. 24,51 ha — jedyne na terenie Puszczy Białowieskiej — stanowisko dębu bezszypułkowego.

4. Rezerwat faunistyczny Czerwone Bagno — pow. 2172,07 ha — naturalna ostoja Łosi na terenie bagiennym — pow. Augustów, grom. Woźna Wieś, n-ctwo Rajgród, l-ctwo Tajno.

5. Rezerwat faunistyczny Jezioro Kolno — pow. 269,26 ha — stanowisko labędzia niemeo, pow. Augustów, grom. Białobrzegi.

6. Rezerwat archeologiczny Cmentarzysko Jaćwingów — pow. 4,12 ha, pow. Suwałki, grom. Przedziszki, miejscowość Szwajcaria, n-ctwo Wigry.

7. Rezerwat krajobrazowy Jezioro Hańcza pow. 304 ha — jedno z najgłębszych jezior w Polsce — pow. Suwałki, grom. Pawłówka Nowa, n-ctwo Puneć, l-ctwo Hańcza.

Woj. bydgoskie

1. Rezerwat leśny Las Mariański — pow. 28,48 ha — las mieszany na dawnych zboczach Wisły, poprzecinanych licznymi parowami i ze źródłami wody mineralnej — pow. Świecie, gromada i n-ctwo Ostromecko.

2. Rezerwat leśny Cisy Staropolskie im. L. Wyczółkowskiego — pow. 80,90 ha — fragment pierwotnej puszczy pomorskiej z najpiękniejszym skupieniem cisów w całej Europie — pow. Tuchola, grom. Wysokawieś, miejscowość i n-ctwo Wierzehlas.

3. Rezerwat florystyczny Ciechocinek pow. 1,88 ha — obejmuje łąkę z bogatym zespołem sionorośli leżącą na terenie m. Ciechocinka.

4. Rezerwat faunistyczny Rzeka Drwęca — utworzony dla ochrony ryb szlachetnych, szczególnie lososia, pstrąga, certy i troci — obejmuje całą długość rzeki wraz dopływami i dwoma jeziorami koło Ostródy.

5. Rezerwat archeologiczny Kręgi Kamienne — pow. 16,91 ha — zabytek kultu religijnego z epoki neolitu, pow. Chojnicki, grom. Odry, miejscowość Karasin, n-ctwo Czarsk.

Woj. gdańskie

1. Rezerwat leśny Kępa Redłowska, pow. 126,93 ha — fragment lasu mieszanego o cechach zespołu pierwotnego na brzegu klifowym — pow. miejski w Gdyni, n-ctwo Chylonia.

2. Rezerwat leśny Krzywe Koło w Pętli Wdy, pow. 9,79 ha — malowniczo położony fragment lasu mieszanego o charakterze pierwotnym — pow. starogardzki, grom. Kasparus, miejscowość Krzywe Koło, n-ctwo Błędno.

3. Rezerwat geologiczny Bursztynowa Góra — pow. 5,03 ha, dawna kopalnia bursztynu z wyrobiskami wyeksploatowanych szybów — pow. gdański, gm. Kolbuchy, miejscowość Bąkowo, n-ctwo Stenwał.

4. Rezerwat krajobrazowy Przylądek Rozewie — pow. 12,15 ha — fragment morskiego brzegu klifowego z pięknym lasem bukowym, pow. pucki, grom. Mieroszyno.

Woj. katowickie

1. Rezerwat leśny Zielona Góra — pow. 19,66 ha — wzgórze wapienne, porośnięte różnymi typami lasów mieszanych, charakterystyczne wychodne skał wapiennych o fantastycznych kształtach, pow. częstochowski, gm. Olsztyn, miejsc. Zielona Góra.

2. Rezerwat leśny Barania Góra, pow. 380,72 ha — najpiękniejszy szczyt Beskidów Śląskich ze źródłiskami Wisły, pw. cieszyński, miejsc. Wisła.

3. Rezerwat leśny Sokole Góry — pow. 215,95 ha — wzgórze wapienne porośnięte 100-letnim lasem bukowym. Malownicze grupy skał, 4 ciekawe jaskinie, pow. częstochowski, gmina Olsztyn, miejsc. Sokole Góry, n-ctwo Złoty Potok.

4. Rezerwat leśny Ostrężnik — pow. 4,10 ha — fragment lasu bukowego naturalnego pochodzenia z dawnym zamczyskiem wykutym w skale wapiennej — pow. częstochowski, grom. Janów, n-ctwo Złoty Potok.

5. Rezerwat faunistyczny Wisła — pow. ok. 17,6 ha — obejmuje potoki Czarna i Białą Wiselkę z dopływami i odcinek Wisły od ujścia potoku Malinka wraz z tym potokiem i jego dopływami — pow. cieszyński, grom. Wisła.

6. Rezerwat geologiczny Góra Zborów, pow. 45 ha — liczne skały wapienne, będące najbardziej malowniczą

grupą ostańców Wyżyny Częstochowskiej, pow. Zawiercie, grom. Kroczyń, miejsc. Podlesie.

Woj. kieleckie

1. Rezerwat leśny ścisły Świnia Góra — pow. 50,78 ha — dobrze zachowany fragment dawnej Puszczy Świętokrzyskiej — pow. kielecki, gmina, miejscowość i n-ctwo Bliżyn, l-ctwo Rosochy.

2. Rezerwat stepowy Przęślin — pow. 0,72 ha, wzgórze gipsowe porośnięte bujną roślinnością stepową, widoczne duże kryształy gipsowe na południowej i zachodniej ścianie wzgórza — pow. buski, grom. Wiślica, miejscowość Chotel Czerwony.

3. Rezerwat geologiczny Kadzielnia — pow. 0,60 ha — grupy skał wapiennych o malowniczych kształtach, liczne jaskinie i szczeliny krasowe — m. Kielce Kamieniotom.

4. Rezerwat geologiczny Góra Zelejo-wa — pow. 67 ha — twory skalne z najpiękniejszymi w Górach Świętokrzyskich przykładami krasowego wietrzenia wapienia — pow. kielecki, 2 km na pn. od m. Chęciny.

5. Rezerwat geologiczny Góra dzianka — pow. 25 ha — jedyne w Polsce stanowisko rzadko spotykanych minerałów m.in. malachit, zw. miedzi, srebra i inne — pow. kielecki, grom. Zajączków, miejsc. Miedzianka.

6. Rezerwat Skałki Piekło pod Nieklaniem — pow. 5,90 ha — osobliwe formy skał piaskowcowych — pow. konecki, grom., miejsc. i n-ctwo Nieklan, l-ctwo Nadziejów.

7. Rezerwat krajobrazowy Larczówka — pow. 27,29 ha, wzgórze wapienne porośnięte starym lasem sosnowym, zabytkowe budowle klasztorne z XVI w., pomnik powstańców 1863 r., miejsc. Karczówka w obrębie m. Kielce.

Woj. koszalińskie

1. Rezerwat leśny Diabli Skok — pow. 11,62 ha — las mieszany z drzewami pomnikowymi — pow. wałecki, grom. Szwecja, n-ctwo Trzebieszki.

2. Rezerwat faunistyczny Osiedle Kormoranów — pow. 22,30 ha — największa w Polsce kolonia kormoranów — pow. człuchowski, grom. Przechlewo, c. Pakotulsko, n-ctwo Rzecznica.

3. Rezerwat faunistyczny Jezioro Lubiatowskie — pow. 370 ha, naturalne środowisko lęgowe labędzia niemeo — pow. koszaliński, grom. Manowo, miejscowość Lubiatowo.

Woj. krakowskie

1. Rezerwat leśny Madahora pow. 113,92 ha — naturalne zespoły leśne, występujące na różnorodnych siedliskach na najwyższym wzniesieniu Beskidu Małego — leży na terenie pow. wadowickiego, żywieckiego i suskiego, grom. Ryki, Ilenice, Krzesów.

2. Rezerwat leśny Turbacz im. Wł. Orkana — pow. 319,22 ha — fragment Puszczy Karpackiej w Gorcach — pow. Limanowa, grom. Niedźwiedz, n-ctwo Poręba Wielka.

3. Rezerwat leśny Modrzewie — pow. 10,43 ha — naturalny drzewostan modrzewia polskiego, pow. nowotarski, miejscowość Kluszkowce, grom. Czorsztyn.

Biuletyn Informacyjny ZG PTTK — redaguje Kolegium
Wydawca: Dział Propagandy i Wydawnictw Zarządu Gł. PTTK
Adres redakcji: Warszawa, ul. Senatorska 11 tel. 26-35-74